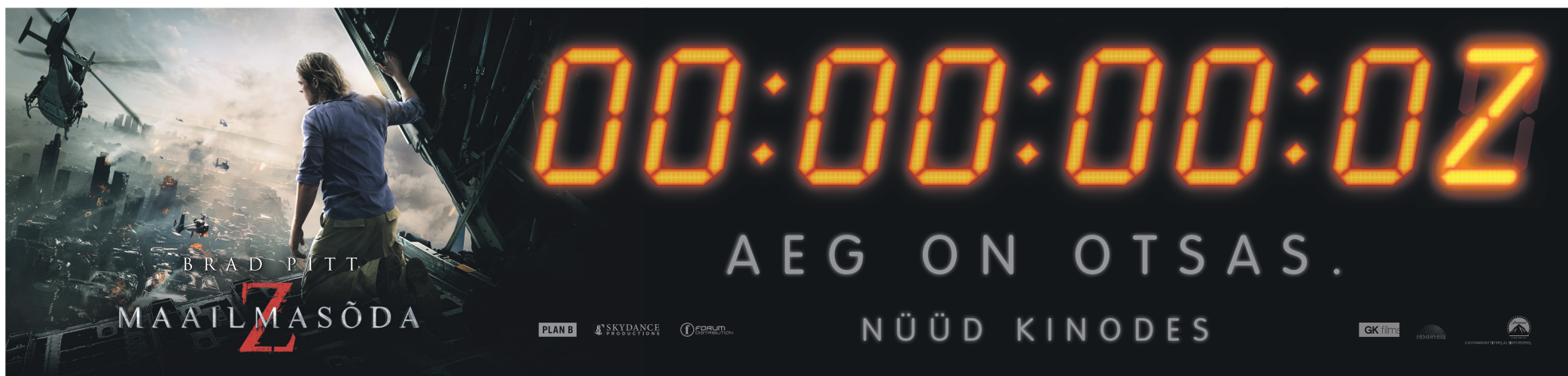

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 124 | REEDE, 28. JUUNI 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Martin Dremijuga

Piirkiirused suuremaks

Maanteeameti juht Aivo Adamson ütleb, et piirangud lolle ei takista. lk 2–3

Kumus näeb kunstitähti

Kumus avatakse täna näitus „Kriitika ja kriisid“, mis toob esimest korda Eesti publikuni ligi sada Euroopa avangardkunsti suurnime. lk 10

Kalamaja kinnisvaraedu

Pooled uued Kalamaja korterid müüakse juba paberil, ruutmeetri hind püsib üle 2000 euro ja kerkib kohati isegi 2400 euroni. lk 9

SUUR

REMONDIMÜÜK

KAUP KOHE KAASA! KIIRUSTA!

Function
töölaud

(193€)

29€

SOTKA

Inzel vitriin

(838€)

295€

PALJUD
SAALINÄIDISED
KUNI
-80%
TAVAHINNAST!

ASKO

AINULT TALLINNAS PETERBURI TEE 50C

Pakkumine kehtib kuni 14.07. 2013 või kuni kaup jätkub. Kohe kaasa kaup on piiratud koguses. Pildid on illustratiivsed.

Kampaania kehtib kuni 05.08. 2013

SUPERALE!
ASKOS & SOTKAS KÕIK KUNI
-50%

JUHTKIRI

Kõdurajooni uuestisünd

Kalamaja hindab kindel ostjate kontingent, rääkisid kinnisvaramaaklerid aastatuhandevahtuse paiku. Mustamäel, Lasnamäel ja Öismäel asuvad korterid olid tollal otsitumad ja enamasti kallimad. Veelgi varem, 1990-ndatel räägiti Põhja-Tallinnast kui kõdurajoonist ning vaeste ja eluheidikute pesast, mis tulevikus buldooseriga kokku lükatakse.

Vaat, millise pöörde võib elu 10–15 aastaga teha, tuleb tõdeda nüüd. Kalamaja pole ehk kõigi silmis veel päris sama prestiižne kui Kadrioru, aga kindlasti on ta trendikam ja ilmselt ka miljöõpuhtam.

Kuidas sai „kiiksuga ostjate” armastusest üleüldine lemmik? Mõnikord on allakäinud asumite uuestisünni taga omavalitsuse toetus ning suured arendusprojektid. Aga mitte siin. Tallinna linnavalitsusel Kalamaja arengus märkimisväärset rolli ei ole, pigem võib linn oma hoolimatu tegevusega sealset idüllit rikkuda.

Kalamaja eelised on palju rohelust, mere ja kesklinna lähedus, miljööväärtuslik hoonestus. Selleks, et need head omadused Kalamaja kordategemisena realiseeruksid, oli vaja 2000. aastate kinnisvarabuumi. Tollal alguse saanud romantiline faas, mis tõi sinna elama hulga aktiivseid inimesi, pole Kalamajas läbi, kuid odavaks seda asumit enam nimetada ei saa. Ta on nüüd ka professionaalsete kinnisvaraarendajate huviorbiidis – karta on, et majandusolude kindlaksmuutudes üritab mõnigi kinnisvarahai sinna midagi mahukat ja sobimatut arendada, nagu Kadriorus on juhtunud.

Räämas piirkondadest, mis võiksid olla hea elukeskkond, kui majad korda teha, Tallinnas ja mujalgi Eestis puudust ei ole. Võib-olla õnnestub mõnel neist Kalamaja edulugu korrata. Selleks on vaja soodsaid rahastamisvõimalusi ja tugevat eluasemenõudlust. Edaspidi võiks rohkem näha olla ka linnajuhtide läbimõeldud ja suunavat rolli selles, kus ja millist kinnisvaraarendust soositakse. ●

REPLIIK

Jälle tasuta?

Perekondadel peab olema võrdne ligipääs lastehoiule, leiavad sotsid. Iseenesest õige. Aga eile võis lugeda, et Tallinna sotside arvates tähendab võrdne ligipääs seda, et lasteaed peab olema tasuta. Kõigile lastele tasuta lasteaia-koht on rumalus.

Mis on Tallinna lasteaedade suurim probleem? Ilmselt järjekorrad, ülepaisutatud rühmad, ülekoormatud ja alamakstud kasvatajad, paindumatud lahtiolekuajad, mitte aga see väike kohatasu ja toiduraha. Palun tegelege sellega, mis on probleemiks. Jah, tasuta lasteaia-kohtad peaksid olema, aga seda ainult vanematele, kes neid tõesti vajavad. Nagu Soomes, kus lasteaia kohatasu tuleb maksta sisetulekust lähtudes – kõige vaesematele (töötud, tudengid) on lasteaia-koht tasuta, jõukaimad maksavad aga kuni 230 eurot kuus. Ja lasteaeda saab lapsed viia ka alles õhtusel ajal, kui ema-isa õhtuses vahetuses töötavad.

See on süsteem, mis pakub tõesti võrdseid võimalusi. Raha küsitakse neilt, kel seda on. Ja neid, kel seda pole, aidatakse. Jutt täiesti tasuta lasteaedadest on aga samasugune jakobiinlus nagu tasuta ühistransport olukorras, kus suurim probleem pole mitte piletiraha, vaid vananenud sõidukid. Kõigile tasuta lasteaiaid ja tasuta ühistransport võtavad kodanikelt moraalse õiguse teenusele nõudmisi esitada – muidu saadud asja ju kritiseerida ei sobi. Järgmine ettepanek, palun! ● **Küll-Riin Tigasson**

lk 11: Joseph Stiglitz globaliseerumisest ja maksudest

U UUDISED

TÄNA ALGAB VASTUVÕTT TALLINNA ÜLIKOOLI

Tasuta õppesse võetakse vastu 2500 tudengit. Kõige rohkem tudengeid võetakse sotsiaaltöö, alushariduse pedagoogi ja riigiteaduste bakalaureuseõppesse. Magistriõppesse on kõi-

ge rohkem kohti organisatsiooni- ja õigusteaduse erialadel. Mõõdunud aastal võttis ülikool vastu samuti 2500 tudengit, aga tasuta kohti oli 1335. **EPL**

Eesti on teinud liiga suuri teeprojekte, ütleb Adamson.
Foto: Martin Dremljuga

Adamson: hooldatud teedel suvel 120 km/h, talvel 110 km/h

Intervjuu

Urmas Jaagant
reporter

●● Kui ohutuks te Eesti teid peate?

Seda peegeldab lõppkokkuvõttes liiklusõnnetuste hulk, aga ma julgeks küll väita, et Eesti teed ei ole väga ohtlikud. Kui ma mõtlen, kas peame piirkiirust tõstma või langetama, siis mul on kahju, et on jäänud mulje, justkui tahtaks kogu aeg kiirusi langetada. Võib-olla peame hoopis vaatama, millistel teelõikudel

saame rohkem kiirust lubada. Ka talvel. Kui 2 + 2 teed on hästi hooldatud, siis neil võiks vabalt talvel 110 km/h olla. Möödasõiduradadega teid planeerides me ei saagi 90 km/h kiiruseks jätta, sest peab ju olema möödasõidu võimalus. Küsimuseks, mille mul head vastust ei ole, on üle 5000 km kruusateid riigimaanteed hulgas ja neil lubatud 90 km/h. See on koht, kus tuleks piirangute peale mõelda. Teine alternatiiv, mis on näiteks Portugalis hästi levinud – soovituslik kiirus, sinine märk. Tark võtab soovitu-

sest kinni, kes lolli tahab mändi ja gaasi vajutab, teeb seda niikuinii, isegi kui on piirang. ●● **Kui mõnes kohas võib talvel sõita 110-ga, teises jälle ainult 80-ga, siis mis suunas muutub üldine liiklemiskiirus?**

Miks mitte tõsta põhimagistraalidel suvel lubatud kiirus 120-ni, kui näiteks Aruvalla-Kose lõik valmis saab, see ju sirgeks tehtud trass ka. Kõik kokku jääb pigem sinna, kus me praegu oleme. Maanteeametil on kavas uuring, mis peaks selgitama sõidukiiruse diferentseerimise võimalused. Ilma selleta ei saa mida-

gi otsustada. Teedele lisandub liikluse rahustamise eesmärgil ka kiiruskaameraid – hange praegu kestab ja Harjumaa riigiteedel võiks aasta lõpus olla 13 uut kiiruskaamerat.

●● **Ütlesite pärast kontrollkäiku üsna krõbedalt Eesti autopargi ja autoaedade kohta. Miks on Eesti selline autolai-pade kuur?**

See on meie ühiskonna arengutaseme küsimus. Mina ei häbene öelda, et me oleme nagu prügikorjajad, puhastame Saksamaa romudest ära. Sealne keskkonnaministeerium võib väga õnnelik olla.

PIIRIL TABATI VIETNAMLASI SMUGELDANUD VENELANE

Jaaniäpäeval pidasid piirivalvurid Värskas vallas kinni Venemaa kodaniku, kes püüdis toimetada kuut vietnamlast Venemaalt Eestisse. Vietnamlased saadeti kohe Venemaale tagasi ja neid smu-

geldanud mees mõisteti 25. juunil välismaalaste ebaseaduslikus üleajutise kontrolljoone toimetamise katses süüdi. Kohus mõistis talle kokkuleppemenetlusega tingimisi karistuse. **EPL**

REKLAAM SÖÖB METSA

Eestis pannakse aastas postkastidesse kümme miljonit reklaamlehte või brošüüri, mille trükkimiseks raiutakse maha kuni viissada hektarit metsa. **Õhtuleht**

TALLINNAS UUS BUSSILIIN

Uue nr 37 bussiliini Keskuse–Zoo marsruut kulgeb Mustamäelt Haaberstisse. Liin avatakse 6. juulil ja buss sõidab ainult nädalavahetusesti. Intervall on 17 minutit. **EPL**

Täna digilehes

- Metsamarju leidub looduses tänava ohtlalt.
- IKEA asutaja Kamprad polegi nii rikas kui arvatakse.

Ligi aasta maanteeametit juhtinud Aivo Adamson tahab teede kvaliteeti rohkem kontrollida.

Trahve tehes teed korda ei saa. **Tallinna põhimagistraalid** võiksid Adamsoni arvates kuuluda riigi teedevõrku ja olla riigi hooldada.

See on seotud inimeste sisetulekutega, mis palju ei võimalda, ning seda asjaolu kasutatakse äri tegemiseks.

●● Läänest toodud autod on vanad, aga teie kontrollite autode tehnilist korrasolekut. Kõik lähevad ülevaatuselt läbi ja tohivad meie teedel sõita. Pole ju probleemi?

Me tuvastame ikkagi selliseid puudusi, mida varjatakse, näiteks avariilisus. See annab hinnale selge löögi. Ülevaatus poole pealt saab maanteeamet paraku avariilisust küll alles siis tuvastada, kui auto arvele võetakse. Kui soetame

värvikihi paksuse mõõtmise seadme, siis saame öelda, et see auto on avariiline, teda on remonditud, aga see on kõik, mis me teha saame. Registrisse peame selle ikka arvele võtma. Inimene peaks autole diagnostika tegema, selle tervisekontrollist läbi laskma ja alles siis tehingusse minema.

●● Kuidas selle äri kontrolli alla saaks?

Rangeid seaduslikke samme ma ei teekski. Kui jätkame kontrolloste ja loome võrdlusportaali, siis turg korrastub ise. Eesti ühiskond on tegelikult juba nii kaugele arenenud, et

me peaksime vaatama, miks sakslased ja belglased siit autosid ei osta.

●● Maanteeamet kontrollis kevadel esimest korda Tallinna tänavate nõuetele vastavust. Miks alles nüüd? Kontroll on ju maanteeameti ülesanne. Seadusega on jah selline kohustus pandud. Kõigepealt, mis selle tulemuseks on? Kui me teeme järelevalve ära, siis mis sellest paremaks läheb? Kui äärmustesse minna, siis meil on võimalik teha maksimumaalse ettekirjutusena trahvi 2000 eurot – no me ei tee sellega tänavaid korda. Omavalitsusel ei teki ka mingit motivatsiooni teid korda teha. See on üks ajend, miks me rohkem kontrollile teinud ei ole. Sel aastal on meil plaanis järelevalvetoimingud ära teha 10% omavalitsustes.

Aga me näeme seda nii, et pigem aitame omavalitsusi harida, pigem anname tagasisidet, mis seisus nende teed on. Väikestel valdadel ei ole ju raha, et omale teensetore palgata.

●● See ei toimi väikestes omavalitsustes, aga Tallinnas on kompetents ja insenerid kindlasti olemas. Sellised karistused on mõttetud ja ei motiveeri kedagi, aga mida siis teha? Las need tänavaaugud olla?

Kui see kord on nii reglementeeritud, nagu see täna on, siis tekib mul sama küsimus ja mul ei ole head vastust. Me teeme Tallinnaga tegelikult head koostööd. Meil hakkavad ju kõik riigimaanteed linna piirist, kuidagi peame planeerima neid chitusi nii, et liiklejale kõige vähem ebamugavusi tekitada. Aga mis puudutab Tallinna tänavaid, siis ma julgen küll öelda, et lihtsalt vahendeid, millega on teid säilitada püütud, ei ole piisavalt eraldatud. Kes ei ole eraldanud, see on iseküsimus.

●● Soomes algavad riigimaanteed otse sadamast ja viivad läbi linna. Miks meil nii ei võiks? Vähemalt suuremad magistraalid võiksid olla riigi hallata ja ehk siis ka paremas korras.

Ma olen ka enne avalikult seda (ülevõtmise ideed – U. J.) rääkinud, aga riik ei saa lihtsalt minna ja võtta. Otsus peab olema praktiliselt läbi kaalutletud. Just põhimagistraalid võiks minu arvates riigimaanteed võrgus olla, need on osa kogu infrastruktuurist. Aga ma olen seda meelt, et nii peaks olema.

●● Kas seadustes näete parandamisruumi? Ehk mõni mõjus sanktsioon sunniks siiski teedesse panustama?

See ongi põhjus, miks koostatakse teehoiukava – räägin hetkel küll riigimaanteedest –, kuhu tuleb objektide nimekirja. See on sisuliselt meie tööplaan, mille pealt me hankeid korraldama hakkame. Kui saa-

me ka kohalike omavalitsuste teede andmed teeregistrisse, võiksime ühel hetkel vaadata kogu Eesti teedevõrku, mitte riigi ja kohalike omavalitsuste teid eraldi. Nende vahel jagatakse 75% kütuseaktsiisist ja ei ole tähtis, kas saajaks on kohalik või riigi tee.

●● Kontrollivõime on teil üsna nõrk, kontrollisite Tallinnas kuut tänavalõiku. Seda on ikka vähe.

Järelevalvetugevdamisest rääkisid ma ka eelmisel aastal. Kui saame inimesi juurde, siis suudame seda ka katta. Tallinnas on umbes 4000 km teid, see ei ole sama, kui minna Mustveesse kontrollima.

●● Milline maanteeamet oli, kui te juhtimise üle võtsite?

Olen oma inimestele seda

Kes lolli tahab mängida ja gaasi vajutab, teeb seda piirangutest hoolimata.

kirjeldanud nii, et maanteeamet oli selline kaevikuorganisatsioon. Väljast rünnati ja meie olime kaevikus. Kõik probleemid, mis avalikkusele paistsid, tulid maanteeametist teatud õigustusega või probleemi mittetunnistamise varjundiga tagasi. Nüüd oleme aastaga teinud nii, et kui meil on probleem, siis me ka ütleme, et meil on probleem. Teiseks oli maanteeamet hästi kinnine suletud ustega ametkond. IT-juht astus kord sisse ja küsis, et mis su meilboksiga on, kirjad lähevad referendile. Ma olin lasknud selle nii teha, kirju on nii palju, et ma ise ei jõua neid läbi töötada. Küsiti, et oi, kas sul isiklikku meili ei ole. Pisiasi, aga iseloomustab selle organisatsiooni üldist kultuuri.

●● Kuigi liiklusohutuse moodustavad nii auto tee peal kui ka tee auto all, siis viimasest räägitakse justkui vähem, kui Tallinna teeaugud välja arvata. Kui tagaplaanil maanteeamet on?

Seda ma ei ütleks. Kui teehooldusest räägime, siis minu meelest on maanteeametis häs-

ti tublid insenerid, aga ehitatud on teid justkui teede endi pärast. See on mulje, mis mulle jääb. Praegu ehitame teid teehoiukava alusel kuni 2013. aastani. Kus projektid juba tehtud, seal eriti midagi muuta ei saa.

●● Aga kuidas olukord järgmise kavaga muutub? Mitu suurt objekti on saanud omajagu kriitikat.

Jah, ma olen isegi olnud kriitiline näiteks Mäo risti vastu. Me oleme neid objekte üle dimensioneerinud. Eestil ei ole ka selliste liiklussõlmede ehitamise kogemust, me alustasime ise nullist, võibolla oleks pidanud kaasama väliseksperte, kes on seda enne teinud. Panustame nüüd planeerimisse rohkem aega. Siis läheb tõenäoliselt ka chitus kiiremini. Moodustatud on investeeringute komitee, kust kõik objektid läbi käivad. Seal vaadatakse üle nii rahalised vahendid kui ka objektide mõistlikkus ning ma võin lisada, et juba praeguseks oleme n-ö leidnud pea 4 miljonit eurot. Inseneridel saab tööd küllaga olemas, kuidas paremini majandada. ●

Kiirusepiirangud lähiriikides

Läti

●● Nagu ka Eestis, pole Lätis kiirteid. Maanteedel 90 km/h, veokid massiga üle 7,5 tonni 80 km/h. Asulates on maksimumaalne kiirus 50 km/h.

Leedu

●● Kiirteedel 110 km/h, suvel 130 km/h. Maanteedel 90 km/h, asulates 50 km/h.

Soome

●● Kiirteedel 100 km/h, suvel 120, aga seda mitte igal pool. Maanteedel 80 km/h, erandkorras 100 km/h. Asulates kas 40 km/h või 50 km/h. 40 km/h piirang kehtib rohkem kui pooltel tänavatel.

Rootsi

●● Kiirteedel 110 km/h, maanteedel 70 km/h. Asulates 50 km/h.

Allikas: Euroopa Komisjon

Möödasõidurajad Eestisse

Põhjamaades laialt kasutatavad ja hästi toimivad möödasõiduradadega teed, mis on neljarajalistel alternatiiviks, tulevad Adamsoni sõnul ka Eestisse.

„Ääsmäe–Kernu lõik, kus 2 + 2 teed lõpeb ja üks ots Haapsalu poole läheb, see koht on plaanis möödasõiduradadega lahendada,” tõi ta näite. „Kaks pooleteiselomeetrist lõiku ühele poole ja vastassuunda samamoodi. Sama planeerime ka Mäost eda-

si Tartu suunas, et ka pärast Põltsamaad möödasõiduradadega lahendusi teha.” Laiemalt on maanteeameti fookuses Tallinna ringtee, Tartu ümbersõit ning suured maanteed Tallinnast Narva, Tartusse ja Pärnusse.

Neljarajalist Tallinna–Tartu maanteed nimetas Adamson poliitiliseks otsuseks, kuna see tee eeldaks meie praegusest liikluskoormusest märksa suuremat liiklustihedust.

Euroraha vähenemine pärsib teede ehitamist

Ettevõtjad kardavad, et maanteeametilt ei tule veel paaril järgnevalgi aastal piisavalt tööd.

Kadri Paas

kadri.paas@delfi.ee

Sellelipoolsest avas TREV-2 Gruppi kuuluv ABT Revador eile Harkus uue ligikaudu miljonieurose asfalditehase, mille tootmisvõimsus on vanast tehastest kolm korda suurem. AS-i TREV-2 Grupp juhatuse esimehe Erki Mölder sõnul annab uus tehase võimaluse müüa asfalti teistele teedeehitajatele. Iseasi on, kas TREV-2 asfalditehase kaubale leidub ka teisi tarbijaid peale ettevõtte enda objektide. Nimelt on sisuliselt kõigil suurematel Eesti tee-ehitusfirmadel ka isiklik asfalditehase, neid on kokku kuus. Seetõttu ei ole firmadel ka maanteeameti chitushanke võitmise korral kunagi asfaldist puudus. Kui millestki on vajaka, siis pigem maanteeameti tee-ehitushangetest ehk tööst.

Kõigile pole tööd

Lemminkäinen Eesti AS-i juhatuse esimees Sven Pertens kiitis mokaotsast konkurenti investeeringut, kuid ütles, et tegelikult oli teedeehitusturul niigi kitsavõitu. Peaasjalikult on küsimus selles, et maanteeameti tee-ehitushanked kiduvad, sest euroraha on vähenenud. Seetõttu on vähem tööd ja leiba nii peatöövõtjatest chitus- ning projekteerimisfirmadel kui ka nende allhanketeetvõtetel. „Pikemas perspektiivis on kuus asfaltbetooni tootjat Eesti jaoks liiga palju, aga seni oleme kuidagi toime tulnud. Täna sel päeval ei jätku kohe kindlasti meile kõigile tööd. Sel ja järgmisel aastal on raske euroraha ja mahud on vähenenud. Võibolla 2015. aastal läheb natuke paremini,” loodab Pertens.

Ta ei süüdistata otsesõnu maanteeametit, vaid küsib pigem retooriliselt, kuidas ikkagi investeeritakse kütuseaktsiisi, millest 75% peaks minema otsejoones tagasi teedesse. „Mis juhtub siis, kui eurorahastusega tekib tõrge, on praegu näha. Mahud vähenevad, aga palkasid praegune turuolukord ei võimalda langetada. Oleme seda varem teinud. Paljud head spetsialistid on seepeale Eestist lahkunud,” nendib Pertens.

Vaata ärileht.ee-st Sven Pertensi ja maanteeameti peadirektori Aivo Adamsoni intervjuude videoid! ●

Seppik Savisaart meeriks ei hääleta

Keskerakonna juhi Edgar Savisaare endine parem käsi Ain Seppik astub tema vastu lahingusse.

Kärt Anvelt
kart.anvelt@epl.ee

Mõni nädal tagasi teatas oma liitumisest Reformierakonnaga Keskerakonna esimehe Edgar Savisaare endine abikaasa Vilja Savisaar-Toomast, eile tuli teade endise siseministri, praeguse Tallinna linnavolikogu liikme Ain Seppiku ja kunagise riigikogu esimehe, siseministri ja praeguse Rakvere linnapea Toomas Vareki liitumisest oravaparteiga.

Kõik nad olid veel veidi enam kui aasta tagasi Keskerakonna tipp-poliitikud, varem ka Keskerakonna poliitika eestkõnelejad ning Reformierakonna kriitikud. Praeguseks on roheline värv kollase vastu vahetatud ja vana jutt unustatud.

Tegelikult pole Seppiku liitumises oravaparteiga midagi üllatuslikku. Kuluarides spekuleeriti selle üle juba rohkem kui aasta tagasi – siis, kui Seppik Keskerakonnast välja astus. Üheks põhjuseks siinjuures on ka kunagise Keskerakonna halli kardinali Seppiku aastatepikkused head suhted Reformierakonna halli kardinali Rain Rosimannusega. Seda pole Seppik ka eitanud.

Varekit toetasid reformierakondlased Rakvere linnapeaks saamisel juba möödunud suvel.

Ütlusi tagasi ei võta

Samuti on loogiline ajastus: kohalikud valimised on uksees ja nagu Seppik ütles, on õige aeg hakata atra seadma.

„Tahtsin ka kohalikus poliitikas vabu käsi, et saaksin midagi öelda ka Keskerakonna poliitika kohta – mida praeguses seisus eetiliseltselt öelda pole õige, kuna valijad on usaldanud mulle mandaadi Keskerakonna nimekirjas.”

Keskerakonna õnn ja õnnetus on selle esimees Edgar Savisaar (vasakul), ütleb endine erakonnakaaslane, vastne reformierakondlane Ain Seppik.

Foto: Marko Mumm

Nii nagu teisigi Tallinnas opositsioonis olevaid erakondi, on ka veteranpoliitikut ning kunagist Edgar Savisaare paremat kätt tüüdanud ära ainuvõim linnas. „Kõik näevad, et tegelikult on võim hapuks läinud ja võim vajab aeg-ajalt tuulutamist,” viitas Seppik, välistamata ka riigikogu valimistel kandideerimist. Sest – nagu ta põhjendas – kui astud erakonna liikmeks, võtad moraalse kohustuse valimistel osaleda.

Vilja Savisaar-Toomast on astmelise tulumaksu ühe kunagise eestkõnelejana ja Andrus Ansipi kritiseerijana – ta on võrrelnud Ansipit lausa katkuga – nüüd väitnud, et allus toona Keskerakonna sisedistsipliinile ja esindas erakonna platvormi.

Seppik kogenud poliitikuna midagi sellist ei ütle. Seppik pole ka nii reljeefselt väl-

jendunud, kuid on süüdistanud Reformierakonda muu hulgas diktatuuri kehtestamises ja demokraatia lämmatamises. „Keegi ei käsi kellelgi midagi öelda,” rõhutas Seppik eile. „Mis puudutab kunagisi väljaütlemisi Reformierakonna või Ansipi kohta, siis leian ka praegu, et ükski meist pole eksimatu. Ansip on teinud vigu ja ta on seda ka ise tunnistanud. Aga üldiselt on ta tugev juht, nii nagu Edgar Savisaarigi.”

Astmelise tulumaksu kohta, mille eest ta Keskerakonnas seisis, kuid mis Reformierakonna poliitikaga kuidagi kokku ei lähe, ütles Seppik, et praegu pole Eestis selle kehtestamiseks poliitilist tahet. „Eks siis rahvas valib tulevikus neid erakondi, kes

selle astmelise tulumaksu Eestis kehtestavad. Mina arvan, et see pole poliitika põhiküsimus, kuigi meil on see tehtud täielikuks tondiks. Minu meelest ta seda pole ja ma usun, et maksudebatid Eestis jätkuvad veel pikka aega.”

Kabinetid vajavad muutust

Seppik ei välistanud, et Keskerakond saab ka 20. oktoobril

„Mina kindlasti ei suudaks uuesti hääletada linnapeaks Edgar Savisaart.”

toimuvatel kohalikel valimistel Tallinnas häälteenamuse, kuid see pole tema hinnangul väga suur. Kui Keskerakond ei saa siiski enamust, küll aga kõige rohkem hääli ja koalitsioon

tehakse näiteks Reformierakonnaga, siis kuidas värske reformierakondlane Seppik kui endine keskerakondlane ning tema vana võitluskaaslane Savisaar ühte koalitsiooni ära mahuvad?

Seppik tunnistas, et see on tema jaoks lausa ületamatult raske küsimus. „Ükskõik kuidas see ka läheks, kuid mina kindlasti ei suudaks uuesti hääletada linnapeaks Edgar Savisaart. Kuigi ta on linna heaks väga palju teinud. Aga aeg-ajalt on lihtsalt vaja, et niisugused kabinetid vahetaksid omanikku,” leidis ta.

Siiski ei pea Seppik sellist võimalust väga tõenäoliseks, kuna tema hinnangul on võrdlemisi raske ette kujutada, et Keskerakond ja Reformierakond Tallinnas liidu moodustaksid, hoolimata sellest, et kunagi on koos olnud.

„Aga usun, et kui tekib selline seis, kus Edgar Savisaarel on Tallinnas võimule jäämiseks väga vaja koalitsiooni, siis ükski mõistlik partei ei jäta seda kasutamata ega anna ära linnapea kohta. Poleks ju mingisugust põhjust teha sellist jõulukingitust kohe sügisel,” ütles Seppik.

Ta rõhutas, et tal pole Keskerakonna kui tugeva organisatsiooni vastu midagi ning Savisaareta oleks ta Keskerakonna ja Reformierakonna koalitsiooni poolt. „Keskerakonna õnn, valu ja samal ajal õnnetus on nende esimees. Edgar Savisaar on mees nagu partei.” Kuid miks just Reformierakond? Seppik väidab, et muud võimalust tema jaoks polnud – kuna Keskerakonna võimalused ammendusid, siis järgmine seisukohtadelt sarnane partei oligi Reformierakond. ●

Parteitud riigikogulased: üksiku hundina on Eesti poliitikas raske

Deniss Boroditš kaalub lähiajal, kas liituda siiski mõne erakonnaga või vahetada eluala.

Kristjan Pihl
uudised@epl.ee

Erakondliku kuuluvusest parlamendiliikmed kurdavad, et omapäi on riigikogu saalis raske mõjule pääseda. Pääseteid on laias laastus kaks: astuda erakonda või lahkuda Toompealt.

ERR-i uudisteportaali antud intervjuus teatas riigikogu liige Kalle Laanet, et peab Ain Seppiku, Toomas Vareki ja Vilja Savisaar-Toomasti Reformierakonnaga liitumist ootuspäraseks. Delfi uuris tema kaaslastelt nn autsaiderte fraktsioonist, miks see nii on.

Endine keskerakondlane Deniss Boroditš sõnas, et Eestis poliitikamaastikul pole võimalik üksikuritajana läbi lüüa. Enda sõnumite kuuldavale toomiseks on tema sõnul tarvis erakonna hääletoru. „See ei ole juba teoreetiliselt võimalik ja ka praktika on näidanud, et üksikkandidaat pinnale ei

jää,” nentis Boroditš. Oma tulevikuplaanide kohta mõõnis Boroditš, et lähiajal ootab teda ees tähtis otsus – kas jätka tegevpoliitikuna või võtta vastu väljakutsed mõnes teises eluvaldkonnas.

Poliitikuna jätkamisel tuleks tema sõnul aga kindlasti erakonnaga liituda. Milliseiga täpselt, on veel selgusetu.

Teinegi erakonnatu, Rainer Vakra sõnas, et praegune valimissüsteem põhimõtteliselt välistab üksikkandidaadi riigikokku pääsemise. Eesti parlamendi ajaloos pole niisugust pretsedenti veel loodud. „Ja

isegi kui erakonnatu poliitik peaks riigikokku saama, on ta kätest-jalgadest seotud ega saa seal midagi muuta,” rääkis Vakra. „Üks hea näide: erakonnatu saadik saab saalis sõna alles teisel lugemisel.”

Oleks vaja nõunike abi

Vakra rõhutas, et mittekuuluvate poliitikute fraktsioonil puudub tugistruktuur, sealhulgas nõunikud, kellelt vajadusel abi paluda.

Tema sõnul on püütud riigikogus mitu korda teha ettepanekuid valimiskorra muutmiseks, kuid võimuerakon-

Deniss Boroditš nendib, et parteitul pole kerge

Foto: Ilmar Saabas

nad olevat need „kosmeetiliste muudatustega” osavalt kinni mätanud. „Mul pole usku, et koalitsioonierakonnad ka rahvakogu ettepanekutest midagi mõistlikku vormistavad. Aeg on näidanud, et ajakirjanike ees ja rahvaüritustel tehakse suuri sõnu, riigikogu koridorides käivad hoopis teised jutud,” märkis ta.

Vakra kandideerib sügisel kohalikel valimistel ning loodab Toompea töö Nõmme linnaosa juhtimise vastu vahetada. „Olen lubanud nii memmedele Nõmme turul kui ka noortele, et panustan võimalusel taas kodukoha arengusse,” ütles ta.

Praeguses riigikogu koosseisus on viis erakonnata liiget. Laaneti, Boroditši ja Vakra kõrval kuuluvad fraktsioonitute hulka ka Lembit Kaljuvee ja Inara Luigas. ●

Tudengite idufirma pakub posti teel ja väljaheiteproovi alusel toidusoovitusi

TTÜ tudengifirma Flick

Diet posti teel saadetak tootumisproov hakkab maksma 97 eurot.

Merle Must

merle.must@epl.ee

Tallinna tehnikaülikooli (TTÜ) tudengite idufirma Flick Diet uurib ainsa Eesti ettevõtteks väljaheiteproovi põhjal, milline on soolestiku bakterite DNA, et näha, milliseid toitaineid inimene söögist saab ja kas neist piisab tervise korrashoidmiseks. Selle põhjal saavad kliendid nõu, mida

Edaspidi saab Flick Dieti proovikomplekti tellida 97 euro eest ning saata selle koos väljaheiteprooviga tagasi pakiautomaadi kaudu. Proovid edastatakse Tehnopol linna-kus asuvasse BiotaP-i meditsiinilaborisse, kus neid uurivad bioanalüütikud vaatlevad, kui palju leidub soolestikus eri baktereid ning milline on nende osakaal.

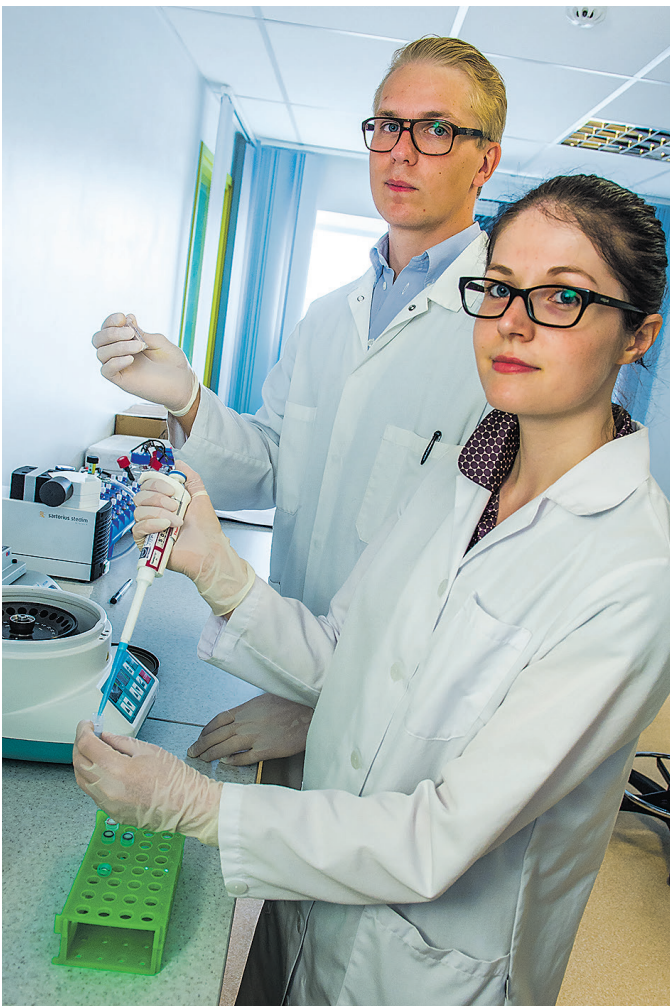
Nimekiri 50 toiduainest

Kolm nädalat pärast proovi saatmist võib inimene e-kirjaga tulnud lingilt näha oma proovitulemusi: soolestiku hetkeolukorda ning soovitusi umbes 50 toiduaine kohta.

Flick Dieti löid aasta eest TTÜ rakenduskeemia ja biotehnoloogia bakalaureusetudeng Henri Raska ja geenitehnoloogia magistrant Liis Loorits. Neid aitavad ettevõtja Jaak Ennuste ja rakubioloog Toomas Neuman.

Soolestikubaktereid õigesti toites on Looritsa sõnul võimalik immuunsussüsteemi ja tervist tugevdada. „See vähendab ka tõsiste haiguste riski vanemas eas,” ütles ta.

Samuti mikroorganisme uuriv TTÜ biotehnoloogia

Idufirma loojad Henri Raska (vasakul) ja Liis Loorits töötavad ka ise biotehnoloogia laboris inseneridena.

Foto: Tiit Blaas

professor Raivo Vilu lisas, et bakterid mõjutavad ka ülekaalulisust. Tema sõnul on mikroorganismide DNA uurimine toitumise võtmes väga populaarne ja arenev ala. „Seda tulekski teha rohkem ja konkreetsematest inimestest lähtudes – nii on võimalik inimesi aidata,” märkis ta.

Bakterid muutuvad kiiresti

Ehkki Flick Diet toetub varasematele teadusuuringutele, pole tegu täppisteadusega, sest iga inimese puhul ei pruugi soolestikubakterid toitumise muutmisele samamoodi reageerida, märkisid Raska ja Loorits. Vilu lisas, et Flick Dieti uuring sobib kõigile, aga selle põhjal antud soovitustes ei saa veel 100% kindel olla, sest bakteri-

populatsioonide uurimine on keeruline. „Inimorganismis on üle 1000 liigi baktereid. Koos- lused muutuvad pidevalt ja kiiresti, näiteks siis, kui inimene midagi sööb või haigestub,” selgitas ta. Vilu lisas, et bakterite DNA uurimine on osa tulevikumeditiinist, nagu ka geeniproovid.

Eesti perearstide seltsi juhatuse liikme Anneli Talvi-ku sõnul pole inimesel lihtsalt analüüsimeks oma väljaheiteproovi perearsti juurde tuua võimalik, kuna proovide tegemine peab tuginema konkreetsetele kaebustele. Ta märkis, et kuigi pole Flick Dieti tegevusega väga kursis, võib sellel mitte niivõrd meditsiiniteenuste, vaid alternatiivse toitumisoostamise turul oma nišš olla. ●

Bakterite DNA uurimine on osa tulevikumeditiinist, nagu ka geeniproovid.

oma toidulauale valida ja mille söömisest loobuda.

Ehkki Flick Diet alustab teenuse pakkumist ametlikult alles suve lõpus, on praeguseks juba proovi teinud 40 inimest, kes saavad toitumissoovitused niipea, kui firma on uuringu täielikult välja töötanud ja otsustanud, kas kliendile esitatakse toiduained menüüna või nimekirjana.

Eesti start-up GrabCAD alustas koostööd 3D-tehnoloogiahiiga

Inseneridele mõeldud

GrabCAD meelitas

3D-tarkvara liidrit Autodeski kasutajate arvuga.

Hans Lõugas

hans.lõugas@epl.ee

Autodesk on üks suurimaid kolmemõõtmelise projekterimise tarkvara arendajaid – nende toodetega on loodud nii New Yorgi pilvelõhkujaid kui ka Hollywoodi superhitte nagu „Avatar”, Harry Potteri seiklused jne.

Seni jooniste jagamist ja allalaadimist pakkunud GrabCAD-is saab nüüdsest välja mingisse muusse tarkvarasse,” selgitas Meybaum. „GrabCAD toimib nüüd lisaks arvutile kõikidel mobiilsetel seadmetel, mis muudab elu inseneride jaoks oluliselt lihtsamaks ning mugavamaks.”

GrabCAD-i juht Hardi Meybaum ütles Eesti Päevalehele, et 8 miljardit dollarit väärt Autodeski meelitas koostööle start-up'i kasutajaskond. GrabCAD-il on 700 000 kasutajat, kes nüüd saavad Autodeski veebipõhiste tööriistadega luua 3D-mudeleid ilma GrabCAD-i keskkonnast lahkumata. „Inseneridel oli meie keskkonnas oli nii mugav

modelite kallal kolleegide või partneritega koostööd teha, et nad ei tahtnud minna sellest välja mingisse muusse tarkvarasse,” selgitas Meybaum. „GrabCAD toimib nüüd lisaks arvutile kõikidel mobiilsetel seadmetel, mis muudab elu inseneride jaoks oluliselt lihtsamaks ning mugavamaks.”

Tarkvara pilve

Ühtlasi on Autodesk üks vähestest 3D-tarkvara tootjatest, kes usub sarnaselt GrabCAD-iga, et kogu tarkvara kolib pilve ehk internet-

ti. „See oli üks tegur, miks me koostööni jõudsim,” ütles Meybaum. GrabCAD-i siht on tema sõnul luua interneti inseneri täielik töökeskond. Seni sai GrabCAD-is oma jooniseid näidata, jagada ja ka teiste jooniseid alla laadida.

Tasuta on saadaval tuhandeid faile alates tehnilistest masinaosadest kuni telefonide, autode, lennukite ja majade kolmemõõtmeliste joonisteni. 2009. aastal Eestis asutatud GrabCAD-i on investorid panustanud ligi 14 miljonit dollarit. ●

Valitsus: annetuste piiri tuleb täpsustada

Valitsus toetas eilsel istungil riigikogu põhiseaduskomisjoni esitatud eelnõu, millega täpsustatakse erakondade rahastamise aluseid ja järelevalvet.

Justiitsminister Hanno Pevkuri sõnul vajab täpsustamist, kuhu tõmmata keelatud annetuse suuruse piir. Eelnõu järgi oleks kriminaalkorras karista-

tav „suures ulatuses” annetus ehk alates 32 000 eurost.

Eile lepitati kokku, et justiitsministeerium esitab põhiseaduskomisjonile ülevaate, millised on praegu karistusõiguses kehtivad määrad, et see oleks võrreldavas suurusjärgus näiteks altkäemaksu või mõne muu kuriteoliga.

Valitsus tegi ka ettepaneku

kaaluda riigieelarvelist toetuse eraldamist erakondadele riigikogu kantslele kaudu.

Pevkur viitas, et majandusminister Juhan Parts tõstatas valimiskampaania kulude kontrollimise teema, mis on praegu „kummist mõiste”. „Seda on hetkel keeruline paika panna, mis on linnaosa ajaleht või voldik valimisreklaamidega, mis hetkest on ta linna teavitus ja millal valimiskampaania,” rääkis Pevkur. Tema sõnul on teatud sõnastus paika pandud ja see on piiratud kuludega. ● Delfi

Täpsustus

Eilses Eesti Päevalehes ilmunud artiklis „Arheoloogid ähvardavad lõpetada koostöö kultuuriminister Langiga” oli kirjutatud, et kultuuriminister Rein Lang palus muusikanõuniku Siiri Siimeri ametist vabastada.

Kultuuriministeerium palus aga täpsustada, et väide polnud õige – nõunik Siiri Siimer esitas ise soovivaduse ametist lahkumiseks. ● Kelli Seiton

Eesti Välisministeerium
ESTONIAN MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

VÄLISMINISTEERIUM

Vastavalt välissuhtlemiseaduse § 9 lõikele 9

kuulutab välja avaliku konkursi järgmisele ametikohale:

EUROOPA LIIDU ÜLDKOHTU KOHTUNIKU KANDIDAAT

Euroopa Liidu Üldkohtu kohtunik valitakse isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust ning kellel on oma riigi kõrgeimastesse kohtunikuametitesse nimetamiseks nõutav kvalifikatsioon või kes on tunnustatud ja pädevad juristid. Täpsustame siinkohal, et kuna tege- mist on enneaegse tagasiastumisega Üldkohtu kohtuniku kohalt, siis nimetatakse kohtunik praeguse kohtuniku ametiaja lõpuni ehk 2016. aasta sügiseni. Ametisse nimetamine toimub liikmesriikide valitsuste ühisel kokkuleppel pärast konsulteerimist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 255 alusel loodud komiteega, mille ülesandeks on esitada arvamus kandidaatide sobivuse kohta Euroopa Kohtu kohtuniku ametikohale.

Kõikidelt kandidaatidelt eeldame:

- Eesti Vabariigi kodakondsust;
- vähemalt riiklikult tunnustatud magistrakraadi õigusteaduses, sellele vastavat kvalifikatsiooni Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 2² tähenduses või sellele vastavat välisriigi kvalifikatsiooni;
- Euroopa Liidu õiguse tundmist;
- inglise ja prantsuse keele oskust;
- kõrgeid kõlbelsi omadusi ja sõltumatust;
- kohtunikutööks vajalikke võimeid ja isikuomadusi;
- suutlikkust töötada rahvusvahelises keskkonnas;
- juriidilise töö kogemust.

Sooviavaldus, elulookirjeldus (CV), haridust (ka asjakohast täiendharidust) tõendava dokumendi koopia, võimalusel võõrkeelte oskuse taset (soovitavalt 9-tasemelises süsteemis) näitavate tõendite koopiad saata hiljemalt 26.07.2013 Välisministeeriumi personaliosakonda Islandi väljak 1, 15049 Tallinn (e-mail: konkurss@mfa.ee).

Lisainfo: marika.linntam@mfa.ee.

Eesti sümbolmaastikuks peetavad looniidud alvarid taastatakse

2500 hektari kinnikasvanud loopealsete taastamine peaks maksma 3,7 miljonit eurot.

Ulvar Käär
ulvar.kaart@epl.ee

Looduskaitstjad ootavad Euroopa Liidu rahakraani- de avanemist, et saaks alustada Eesti sümbolmaastikuks peetud loopealsete suuri taastamistöid.

Omamoodi liigirikkuse oasideks olevate loopealsete ehk alvarite näol on tegu õhukeste lubjarikaste muldadega poollooduslike rohumaadega, mis on omased eeskätt Põhja- ja Lääne-Eestile. Meie teadlased hakkasid nende lagedate kadakaste karjamaade umbekasvamise ja hävimise pärast häärekella lööma mõned aastad tagasi.

Projekt on ette valmistatud

Nüüdseks on keskkonnaamet jõudnud ette valmistada projekti „Life to alvars”, millega on lähiaastatel kavas uuele elule aidata pea 2500 hektarit loopealseid.

Ameti maahoolduse peaspetsialist Annely Reinloo selgitas, et veidi üle 3,7 miljoni eurose eelarvega projekt hõlmab Saaremaal, Muhus, Hiiumaal ja Läänemaal ühtekokku 25 esinduslikumat, kuid kehvast seisust niiduala.

„Praegu on meil hoolduses 2500 hektarit loopealseid ning selle projekti tulemusel peaks hooldatud niitude pindala kahekordistuma,” märkis Reinloo.

Lõviosa projekti rahast ehk üle kahe miljoni euro loodab keskkonnaamet saada Euroopa Liidu nn Life+ Nature prog-

Kadri Tali näitab Kallaste külas Üügu panga lähedale jäävat loopealset, mida hooldavad 38 maalammast.

Foto: Irina Mägi

rammist ning vastavat rahastamisotsust oodatakse järgmise aasta kevadel. Reinloo sõnas, et positiivse otsuse korral peaks tegevus algama sama aasta sügisel.

Arengukava järgi peaks 2020. aastaks olema hoolduses 7700 hektarit alvareid.

Umbe kasvanud niitudel kavatakse kadakaid ja mände harvendada ning selleks, et edaspidi saaks alasid karjatusmõõdu hooldada, rajatakse

neisse paigustesse ka aedikud, joomiskohad, varjualused ja korralikud juurdepääsuteed. „Projekti abil toimub alade taastamine, mis kestab üks kuni kolm aastat. Järgnevat hooldamiseks peab aga maa hooldaja ise vahendid leidma,” viitas Reinloo.

Üks võimalus on taotleda taastatud niitude edasiseks hooldamiseks toetust PRIA-st. Pille Veski PRIA teabeosakonnast nimetas, et poolloodusliku koosluse hooldamise eest maksab amet 186 eurot hektari kohta

ning näiteks mullu maksti vastavat toetust kogusummas 4,4 miljonit eurot.

Seni on nõustunud suure alvarite taastamise projektiga liituma juba 300 eramaaomanikku.

Tehti korda talgutega

Kadri Tali MTÜ-st Muhu-MaaLammast ütles, et ühing hooldab ja taastab saarel juba Rannaniidi ja Oina hoiualal ühtekokku 40 hektarit looniite. Rannaniidi hoiualal Püssina pangal, kus on Muhu üks uhkema alvareid, on ühing talgutega kadakatest puhtaks rookinud paari hektari jagu

niite. „Life to alvarsi” projekti toel on Tali hinnangul selles kohas taastada veel vähemalt sada hektarit niitu.

Tali ütles, et ühing on loopealsete taastamisele rakendanud meie põlised maatõugu lambad, keda on karjas üle kaheksakümne.

„Et niite korralikult hooldada, on vaja rohkem lambaid. Ideaalis võiks olla viis lammas hektari kohta, mistõttu kasvatame karja veel usinas- ti,” tähendas Tali.

Keskkonnaministeeriumi nõunik Hanno Zingel osutas, et kuigi „Life to alvarsi” projektiga peaks hooldatud

Liigirikkuse varamud

Eesti loopealsetele ehk kadakastele karjamaadele ökoloogiliselt sobivate soontaimede hulk küünib 267 liigini, mida on 17% kogu kodumaisest floorast.

Ligi viiendik loopealsete taimedest kuulub looduskaitse alla. Nende hulgas on ka mitu väga haruldast liiki: püstkivirik, madal kadakkaer, alpi nurmikas ja mägi-kadakkaer.

Omapärane ja rikkalik on ka loopealsete sammalde ja samblike floora: loopealsetel kasvab ühtekokku 142 liiki sambraid (28% meie sambalaliikidest) ja neist 24 liiki on kantud Eesti punasesse raamatusse.

Samblikke on loopealsetel registreeritud 263 liiki ehk rohkem kui veerand Eesti samblikuliikidest. Nendegi hulgas on palju haruldasi ja kaitse all olevaid liike.

alvarite pindala kahekordistuma, on see siiski alles esimene samm nende hea käekäigu tagamisel.

„Looduskaitse arengukava- ga oleme eesmärgiks seadnud, et aastaks 2020 on meil hoolduses juba 7700 hektarit alvareid,” viitas Zingel ja lisas, et loopealsed kuuluvad Euroopa mõistes esmatähtsate elupaikade hulka.

Maaailmas väga piiratud levikuga alvaritest paikneb tervelt kolmandik Eestis. Veel leidub neid haruldasi elupaik- gatüüpe vaid Lõuna-Rootsis ning Olandi ja Gotlandi saarel. ●

Padaorust läbisõit suletakse 1. juulist

Padaoru ümbersõit

Graafika: Maret Müür

Ümbersõit Alates esmaspäevast, 1. juulist on Tallinna-Narva mnt 120. kilomeeter Lääne-Viru maakonnas Padaorus teetruubi kohal kaheks kuuks liiklemiseks suletud. Suletud on maanteelõik Põd-

ruse–Kunda–Pada Viru-Nigula poolsest otsast kuni Pada–Sonda maanteeni. Ümbersõit toimub Sämi–Sonda–Kiviõli–Varja või Viru-Nigula–Aseri kaudu. Teekond ei pikene, kuna Sämi–Sonda–Kiviõli–Varja kau-

du ümbersõit on põhimarsruudist 400 meetrit lühem.

Maanteeameti Ida regiooni planeeringute osakonna juhataja Anti Palmi selgitas, et Padaoru truup on amortiseerunud ja vana. „Truup tekitab

kevadise suurvee ajal üleujutusi ning ehitatakse nüüd ümber teraskaartruubiks,” lisas Palmi.

Kohalikel elanikel soovitakse remondi ajal kasutada teisi piirkonna avalikus kasutuses olevaid teid. EPL

Vene motoklubi Ööhundid oleks Eesti jaoks ohtlik

Keskriminaalpolitsei hinnangul võiks Venemaal võimude soosingut nautiva motoklubi Ööhundid Eestisse laienemine tähendada lisariski Eesti ühiskonna turvalisusele. Venemaa kõige tähtsama motoklubi Ööhundid juht andis eilses Eesti Päevalehes ilmunud intervjuus mõista, et klubi võib edaspidi laiendada tegevust Eestisse.

Keskriminaalpolitseist öeldi, et praeguse seisuga ei ole täheldatud motoklubi juhi Aleksandr Zaldostanovi väljendatud sooviga seotud tõsist võetavat arengut.

Kui Venemaal ülivõimas, isegi president Vladimir Puti-

ni soosingus olev motoklubi peaks hakkama end Eestis sisse seadma, siis võiks see politsei hinnangul olla ohtlik meie sisejulgeolekule ja turvalisusele.

Kord tagatakse

Korraldajad lubavad, et sellise stsenaariumi puhul raskendab politsei vastavalt olukorrale kõiki korra tagamise meetmeid, mida seadus võimaldab.

Politsei juhivad tähelepanu, et seadusväliste motojõukude, nagu näiteks Hells Angels MC ja Bandidos MC tegevus on kõigi arenenud riikide õiguskaitseorganite teravdatud tähelepanu all. ● Delfi

FAKTO AUTO

Nissani keskus juba 23 aastat.

- Peatoetaja

Tule proovi Fakto Auto's elektriautot
Nissan Leaf ja võida endale lahe
linnaratas!

Lisainfo:

www.faktoauto.ee

Fakto Auto Tallinna Rahvasõit

Ära maga aasta vingemaid
spordiüritusi maha!!

Peale sõitu
Ott Leplandi
kontsert!

25. august

Start

Vabaduse väljakult!

Igale osalejale
Eckerö Line'i
kinkekaart!

Distsantsid:

Matk - 26 km

Lühike - 48 km

Pikk - 93 km

Info ja

registreerimine:

www.aerobike.ee

EuroPark FILTER

KEVIN RUDD VANNUTATI AUSTRALIA PEAMINISTRIKS

Kevin Rudd (pildil), kes valiti kolmapäeval parteisiseses võitluses peaminister Julia Gillardi asemel Austraalia Tööpartei uueks liidriks, vannutati eile ka uueks peaministriks. 55-aastane Rudd oli

aastatel 2006.–2010. Tööpartei esimees ning peaminister 3. detsembrist 2007 kuni 24. juunini 2010, kui Gillard tema asemele asus. Nüüd teatas alla jäänud Gillard, et lahkub poliitikast. ERR

KANERVA MÕISTETI ALTKÄEMAKSU KOHTUASJAS ÕIGEKS

Helsingi ringkonnakohus lükkas tagasi kõik parlamendiliikme ja endise välisministri Ilkka Kanerva vastased süüdistused Nova grupi ja Kanerva sünnipäeva tähistamisega seotud korrupt-

siooniprotsessis. Esimese astme kohus mõistis ta raskendavatel asjaoludel altkäemaksu võtmise ja ametiseisundi kuritarvitamise eest aastaks ja kolmeks kuuks tingimisi vangi. Delfi

Euroliidu juhtimine läheb pooleks aastaks Leedu kätte

Välisminister Linas

Linkevičius: „Värske

tuulehoog, innovaatiline ja vitaalne hääl EL-is.”

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Üheksa aastat pärast Euroopa Liiduga ühinemist saab Leedu juuli esimesel päeval liidu nõukogu presidendiks ehk lihtsalt EL-i eesistujaks – esimese Balti riigina ja enneolematult suures liidus, kuna samast päevast alates on liikmeks ka Horvaatia.

Pärast 2004. ja 2007. aasta laienemisi on nn uusliikmetest eesistujaid enne Leedu olnud viis. Läti esimene kord tuleb 2015. aasta esimeses pooles, Eesti saab eesistujaks 2018. aasta algul ja sama aasta teises pooles tuleb 2007. aasta laienemise esimese riigina Bulgaaria kord.

Leedu eesistumise eelarve on 62 miljonit eurot, mida on vähem kui varasematel presidenduuridel. See raha kulub rohkem kui 200 Vilniuses ja üle Leedu korraldatava ürituse ja paarikümne tipptasemel kohtumise korraldamiseks ja rohkem kui 7000 kõrgetasemelise ametniku võõrustamiseks. Suurimaks ürituseks eesistumise ajal kujuneb ilmselt info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate konverents, kui Vilniuses saabub umbes 4000 valdkonnaga tegelevat spetsialisti üle maailma. Selle kõige juures aga ei toimugi peamine töö Leedus, vaid Brüsselis, kus Leedu alalise esinduse mehitatus on ajutiselt suurendatud 102 inimese võrra.

Mandaadid lõppevad

Leedu astub eesistujarolli ajal, mil nii Euroopa Komisjoni kui ka Euroopa Parlamendi praeguse koosseisu mandaat on lõppemas. Järgmine, Kreeka eesistumine tuleva aasta esimeses pooles tähendab valmistumist europarlamenti valimisteks, mis toimuvad 22. ja 25. mai vahel. Suhteliselt väikese Leedu valitsusasutused peavad saama hakkama üsna tiheda päevakorraga, kuhu lisanduvad ka n-ö Iirimaa presidenduuri lõpetamata tööd. Komisjoni presidendi José Manuel Barroso sõnul kujuneb Leedu eesistumisest „eriti raske tööperiood nõukogus ja Euroopa Parlamendis”.

Üheks tõsisemaks tööks saab EL-i pikaajaline eelarve

Leedu president Dalia Grybauskaitė näitas 10. mail avalikkusele Leedu eesistumise ametlikku logo, mis oli kantud sel hetkel veel maas lebavale tuulelohele. Ürituse edenedes liugles tuulelohe juba kõrgustes.

Foto: AFP / Scanpix

aastateks 2014–2020, milles liikmesriigid suutsid raskustega kokku leppida, kuid mille europarlament tagasi lükkas. Isegi kui liikmesriigid ja parlament suudavad jõuda uues rahajaotuses üksmeelele, langeb Leedu eestvedamisele töö eelarvekavaga kaasneva umbes 70 euroraha edasiseks jaotamiseks vajaliku seadusandliku aktiga.

Eesistumisele pühendatud intervjuus küsis Euronews hiljuti Leedu presidendilt: „Kas

tähendab, et lõpuks me kinnitame või taaskinnitame üheskoos peamised otsused.”

Euronews urgitses veel edasi. „Kuid integratsiooniline liikumine puudutab praegu euroala. Räägitakse euroala majanduslikust valitsusest, regulaarsematest euroala tippkohtumistest, institutsioonilistest muutustest. Ja lõhe mitte-euro- ja euroliikmete vahel süveneb.”

„Ma vaidleksin veidi selle vastu, sest euroala võib küll kulgeda oma majandusvalitsuse poole ja nii edasi, aga probleemid majandusraskustega, sealhulgas võlg, riigivõlakriis, ei ole ainult euroalas. Mõnel riigil on probleeme, kuigi neil ei ole eurot. See tähendab, et üldisemalt ei ole tegemist eurokriisiga, see on riigivõlakriis, finants- ja majanduskriis ning see ei ole tingimata keskendunud euroalale,” ütles Grybauskaitė.

Leedu ametnikud on öelnud, et eesistumise ajal püütakse saavutada suurt edu

Mis on EL-i eesistuja roll?

EL-i eesistumine toimub kuuekuuliste perioodidena, kusjuures tööde ja tegemiste sujuvuse nimel on tekitatud troika ehk eelmise, praeguse ja järgmise presidenduuri koostöövorm. Praegu teevad seega EL-i agenda edendamise nimel tihedamat koostööd Iirimaa, Leedu ja Kreeka.

Eesistuja peamiseks ülesandeks on juhtida EL-i seadusloomet, tagada selle protsessi korrapärasus ja esindada kõigi liikmesriikide huve. Eesistuja juhib liidunõukogu ja selle ettevalmistavaid üksuseid (töörühmad ja komiteed), korraldab mitmesuguseid ametlikke ja mitteametlikke kohtumisi Brüsselis ja eesistujariigis. Eesistuja esindab liidunõukogu suhetes teiste EL-i institutsioonidega, eelkõige Euroopa Komisjoni ja parlamendiga.

2009. aasta Lissaboni lepinguga küll vähendati eesistuja rolli.

liikmesriikide riigifinantside kindlustamisel, kasvu- ja töökohtade kokkuleppe ellu viimisel ja EL-i tugevdamisel avatuse ja turvalisuse eeskujuna kogu maailmas.

Tuleb tippkohtumine

Leedu paneb erilist rõhku idapartnerluse tippkohtumisele, mis toimub Vilniuses novembri lõpus ja kujuneb ilmselt eesistumise tipphetkeks. Seda küll juhul, kui seal kirjutatakse alla assotsiatsioonilepingule Ukrainaga, aga ka sarnaste lepingute algatamine Armeenias, Moldova ja Gruusias. Aga vähemasti on 28 euroliidrit pluss idapartnerite esindajad Vilniuses.

Leedu presidenduuri moto on üles ehitatud võtmesõnade „usaldusväärne Euroopa”, „kasvav Euroopa” ja „avatud Euroopa” ümber. Eesistuja logo värvid on mõeldud sümboliseerima tihedaid sidemeid Balti- ja Põhjamaade vahel, sinine EL-i lipu toon näitab ühiseid jagatud väärtusi ja tegevusi, millele lisanduvad motiivid Leedu lipuvärvide: kollasest, rohelisest punasest. ●

Homoabielu toetajad võitsid USA ülemkohtus

Homoõiguslased saavutasid USA ülemkohtus olulise võidu. Nimelt kohustas kohus USA föderaalvalitsust tunnustama samasooliste abielusid osariikides, kus need on seadustatud, ja sillutas teed homoabielude seadustamisele USA rahvarikkaimas osariigis Californias.

Oodatult jättis kohus siiski tegemata laiemat otsust, mis oleks täielikult toetanud homoseksuaalide abiellumise õigust. Seetõttu ei mõjuta tehtud otsus rohkem kui 30 osariiki, mis homoabielusid ei tunnusta, teatas Reuters.

Kaks kohtuasja, millest mõlema puhul tehti otsus hääletage viis-neli, puudutasid 1996. aasta abielu kaitse seaduse (Defense of Marriage Act, DOMA) samasoolise abielupaare soodustusteta jätva osa põhiseadusele vastavust ning California osariigi referendumil heaks kiidetud ja 2008. aastal kehtima hakanud Proposition 8 nimelist seadust, mis keelas homoabielud.

Kohus tühistas DOMA kolmanda osa, mis piiritles föderaalsoodustuste saamise puhul abielu mõistet üksnes mehe ja naise vahelise koosluga, sest see rikkus USA põhiseadust.

Obama võit

Kohtuotsus oli võit president Barack Obama administratsioonile, mis otsustas kaks aastat tagasi seda seadust kohustada enam mitte kaitsta. Obama tervitas otsust ja andis justiitsminister Eric Holderile korralduse vaadata üle kõik asjasse puutuvad föderaalseadused, et kindlustada selle täitmine.

California Proposition 8 puhul leidis kohus, et kõnealuse seaduse toetajatel polnud õigust kaevata edasi föderaalsete ringkonnakohtu otsust, mis selle tühistas. Niisiis jättis ülemkohus kehtima madalama astme kohtu otsuse, mis kuulutas homoabielude keelamise põhiseadusvastaseks.

Enne kolmapäevast kohtuotsust olid homoabielud legaliseerinud USA 50 osariigist 12-s ja Columbia föderaalringkonnas. Kolm osariiki – Delaware, Minnesota ja Rhode Island – legaliseerisid samasooliste abielud sel aastal. Californias võib saada 13. osariik, mis tunnustab homoabielusid.

Kui California juurde panna, elaks kolmandik USA elanikke osariikides, kus homoabielud on legaliseeritud. ● **Lauri Laugen**

PRANGLI LAEV VALMIB ENNETÄHTAEGSELT

Prangli liinil sõitma hakkav Wrangö valmib 2013. a septembris, mitte 2014. a märtsis, kuna kere ehitati Loksal, mitte Venemaal. Fotol katsetused. **EPL**

EESTI HUUVITAB VÄLISINVESTOREID

Investorite huvi Eesti vastu on aastaga 1/5 võrra kasvanud. Läti on kaotanud poole otseinvesteeringutest ja Leedu 1/10, teatas Ernst & Young Baltic AS. **Delfi**

AHHAAS SAAB ELEKTRIAUTOT PROOVIDA

Täna avab Ahhaa teaduskeskus elektriautode demokeskuse, kus saab võrrelda elektri- ja sisepõlemismootoriga autosid ning elektriautostendil sõitu teha. **EPL**

MAKSUAMET OOTAB RAHA JUURDE

1. juulil on füüsilise isiku tulumaksu tagastamise ja juurde maksmise tähtaeg. 2012. aasta andmete põhjal tuleb juurde tasuda 5,5 miljonit eurot. **EPL**

Foto: Prit Simson

Uus Maa juhatuse liige Elari Tamm ütles Granidi 8 arenduse ees, et Kalamajast kaugemal arendajad riske võtta enam ei julge.

Uute Kalamaja korterite hind on lage saavutamamas

Pooled Kalamaja korterid lähevad müügiks juba n-ö paberil, kuid buumiks seda ei nimetata.

Ann-Mari Nergi
ann-mari.nergi@epl.ee

Tallinna kesklinnaga piirnev ja järjest populaarsemaks perede linnaosaks kujunev Kalamaja on juba pikemat aega olnud arendajate ehitustander, sest nõudlus uute korterite järele on suur. Ehitajate kasuks räägib ka piirkonnas säilinud rohelisus ja Kalamaja üldine positiivne kuvand.

Uute kortermajade hinnakirjades alla kahe tuhande eurose ruutmeetrihinnaga pinda naljalt enam ei leia, kuid kinnisvarabüroo Uus Maa juhatuse liikme Elari Tamme sõnul hinnal enam palju kasvamisruumi ka pole. „Korteri hinda dikteerib kõigepealt krundi hind, millega arenda-

ja selle kätte on saanud, ja siis ka piirkonna kuvand. Kesklinnas, Kalamajas ja Kadriorus müüakse pea pooled korterid juba paberil, aga need piirkonnad on ka kõige rentaablimad ja kaugemal ei julge arendajad enam riski võtta,” rääkis Tamm.

Uus Maa ehitab koos OÜga House 4U kõnealusel piirkonnas 11 korteriga maja, mille ruutmeetrihind küündib 2400 euroni – selle eest pakub arendaja aga igale kliendile siseviimistlust rätsepatööna.

Väikesed kortermajad

Tamme sõnul ongi tänasele kinnisvaraarendusele iseloomulikud pigem väikesed kortermajad, sest riske kardetakse võtta. „Eks Kalamajas ole ka pigem näiline buum, sest ostjaskonda ei ole lõputult ja hinnale tuleb piir ette.”

Metro Capital on äsja valmis saanud Väike-Kalamaja seitsme korterelamuga projek-

ti ja Valgevase tänaval alustati nelja maja ehitamist. Projekti müügiesindaja Siim Tarvis ütles, et mõlema arendusega on läinud hästi, sest Väike-Kalamaja korterid on täieli-

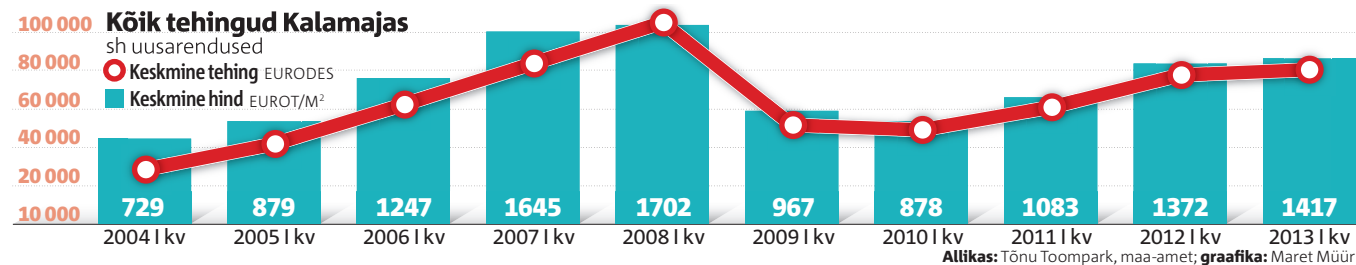
Kalamaja on kui uus Kadriorg, kus tahetakse elada ja kus on sobivad elamud.

kult välja müüdnud ja Valgevase alles ehitama hakatud korteritest kolmveerand on samuti omaniku leidnud.

Ühe Valgevase tänava korteri ostnud Mari (täsnimi toimetusele teada) loodab perega uude koju sisse kolida järgmise aasta algul. Sealse korteri kasuks rääkisid piirkonna rohelisus ja aia või terrassi olemasolu. „Ostsime korteri juba siis, kui ta oli vaid paberil, aga praeguste hindadega

võrreldes saime selle ka soodsamalt. Suurema korteri leidmine kesklinna lähedal on keeruline ja otsisime umbes aasta aega, sest üldjuhul on nad siis pooleldi kas katuse- või soklikorrusel, vanasse majja tuleb jälle palju lisaks investeerida.”

Siim Tarvise sõnul on Metro Capital teadlikult püsinud korteri ruutmeetri hinnastamisel (hind ilma panipaiga ja parkimiskohata) napilt alla maaalilise 2000 euro piiri ja saab seega öelda, et nende pakkumine on soodsam kui mõnel konkurendil samas piirkonnas. „Kalamaja on justkui uus Kadriorg, kus inimesed tahavad elada ja kus on suudetud arendada ka olustiku sobivaid elamu. Kadriorus on ühtset arhitektuurilist lahendust betoonmajadega juba liialt palju rikutud. Meie majade plussideks on kinnised õuealad ja maa-alused parklad, mida teadlikud kliendid kõrgelt hindavad.”

Voolukõikumine rikkus seadmeid

Kuigi Eleringi kinnitusele ei oleks tohtinud ööl vastu neljapäeva Iru alajaamas Eesti Energiale kuuluva jääte-energiaploki katsetuse tõttu kodutehnika kannatada saada, oli öisel voolukõikumisel siiski ohvreid. Eleringi teatel oli voolukõikumise mõju kõige tuntavam Tallinnas, Harjumaal ja osaliselt ka Harjumaaga piirnevates maakondades. Mitmelt poolt raporteeriti tänavavalgustuse hetkelisest kustumisest, telepildi vilkumisest ja restar- ti vajanud elektroonikast. Kõigil nii hästi aga läinud.

„Täna öösel läks mu sülearvuti, televiisor, külmkapp ja kaks elektriboilerit selle testi pärast!” kirjutas Ärilehe lugeja.

Kahjuraporteid oli teisi- gi. „Kaks aastat tagasi mure- setud tuttuus katel on küpse nüüd. Kahju ligi 7800 eurot,” oli üks kaebus.

Ohvrite hulgas on ka bas- seini puhastamise pump, veel mõningad külmkapid, tele-

viisorid, säästupirnid ja toi- teplokk.

Postimehe võrguväljaan- des on teatatud üles öelnud sülearvuti laadijast, katke- matu toite allika ehk UPS-i kustumisest ja elektroonilise äratuskella viimsest päevast. Nii-öelda kolmandate isiku- te vahendusel on tulnud ka teade läbikärsanud digibok- sist ja ruuterist.

Ilmselt on ohvrite nimekiri pikem – kõik kahjukannatajad Ärilehe veebi ei jõua.

Tavalised seadmed

Kuigi kinnitati, et „normide- le vastavaid lõpptarbijat elekt- riseadmeid ei tohiks lühiskatse rivist välja viia”, näitab nime- kiri, et üles öelnud seadmed on täiesti tavaline igapäeva- selt kasutatav kodutehnika, mida müüakse igas kauban- duskeskuses.

Eleringi kodulehel olnud teade lühiskatse toimumise kohta aga ei sisaldanud soovi- tust tundlik kodutehnika voo- luvõrgust välja võtta. **• Ärileht**

Turism saab 123 miljonit

Valitsus kiitis eile heaks Ees- ti 2014.–2020. aasta riikli- ku turismiarenduskava. Riik investeerib turismisektorisse hinnanguliselt 123 miljonit eurot ja seab eesmärgiks kas- vatada turismisektorit 2020. aastaks ligi kolmandiku võr- ra. Väliskülastajate majutus- ettevõtetele ööbimiste arv kasvab prognoosi kohaselt 5 ja sisetu- ristide ööbimiste arv 2,1 mil- jonini. **• EPL**

Parts: hüppav hind on jabur

Majandus- ja kommunikatsiooni- minister Juhan Parts peab elektrihinna hüppeid suvisel ajal jaburaks. Ta leiab, et see vajab täpsemat analüüsi. „Sellised hinnahüpped, eriti suve ajal, on jaburad,” ütles Parts. „See on oluline vahe- juhtum ja me peame tegema sellest tõsised järeldused, aga kõigepealt peame saama põh- jaliku analüüsi, umbropsu ei taha tegutseda.” **• Delfi**

Mustamäe Linnaosa Valitsus

AVALIKUSTAB

Linnaosa vanema 11.06.2013 korralduse nr 1-1/149 alusel kuulutada 27.06.2013 toimunud konkurs 7 reklaamkandja paigaldamiseks Mustamäe haldusterritooriumile nurjunuks seoses pakkumiste puudumisega.

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

ANNAB TEADA

Lasnamäe Linnaosa Valitsuses, Pallasti tn 54, I korruse infosaalis toimub Katusepapi tn 9 kinnistu detailplaneeringu eskiislahenduse ja lähteseisukohtade avalik väljapanek alates 08.07. 2013 kuni 16.07.2013 ja avalik arutelu toimub 17.07.2013 kell 16.00 Lasnamäe Linnaosa Valitsuses, Pallasti tn 54, II korruse saalis ruum 203. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Katusepapi tn 9 kinnistu ärimaa sihtotstarbe muutmine 10% ärimaaks ja 90% elamumaaks ning kinnistule ehitusõiguse määramine ühe kuni 4-korruselise äiruumidega korterelamu ehitamiseks.

k KULTUUR

HARD ROCK LAAGER ALUSTAB TÄNA

Täna ja homme müristab taas-kord Vana-Vigalas Hard Rock Laager. Selle aasta raskerokilaagri peaesinejaks on *thrash metal*'i suurnimi Testament (pildil) Ameerikast, lisaks mängi-

vad Marduk Rootsist, Skyforger Lätist, kodumaised Pedigree, Forgotten Sunrise, Horricane, Talbot ning Psychoterror. Kokku astub kahel päeval püünele 22 esinejat. **EPL**

SUUR KOORIPIDU TARTUS

Järjekorras teine Popkooripidu toimub homme kell 19 Tartu laululaval. Tänavu osalevad laulukaares all kooride koosseisus lisaks noorte kollektiividele solistid Maarja, Ines, Lea Liit-

maa, Kaire Vilgats, Ele Kõlar, Koit Toome, Pearu Paulus, Bonzo, Voldemar Kuslap, Boris Lehtlaan, Vello Toomemets ja Genka. Lisainfo: www.popkooripidu.ee. **EPL**

Kriisist ja kriitikast: maailmakuulsad kunstitähed Kumus

Kumus on väljas kaasaegse kunsti staaride Hirsti, Kieferi, Giacometti ja Richteri teosed.

Mari Peegel

mari.peegel@epl.ee

Täna avatud ulatuslik rahvusvaheline näitus „Kriitika ja kriisid. Kunst Euroopas alates 1945”, mis toob Tallinna kunsti publikuni läbilõike kaasaegse Euroopa kunsti tippudest. See on 180 kunstiteost esitlev suurprojekt, millega kuraator Monika Flacke Saksa ajaloomuuseumist on tegelenud 2007. aastast. Näituse sünnikoht on Tallinn, sest idee hakkas idanema just ühel siin peetud kunstikonverentsil.

Hea visiitkaart

Näitus toob koju kätte tutvustamist mitte vajavad nimed nagu Damien Hirst, Christian Boltanski, Anselm Kiefer, Jean Tinguely, Alberto Giacometti, Niki de Saint Phalle, Henry Moore, Wolf Vostell, Christo, Ilja Kabakov, Gerhard Richter. Direktor Sirje Helme nimetab seda Kumu jaoks suureks õnnestumiseks ja väga heaks visiitkaardiks, mis lubab edaspidi siia veel nimekaid projekte tuua. „Olen alati öelnud, et heaks toimimiseks peab muuseum tegema endale suurepärase CV. See näitus poleks veel 2006. aastal võimalik olnud, on ta uhke selle üle, et Kumu

on endale nime tegemas ning maailma kunstikogud ja -muuseumid on nõus oma teoseid siia saatma.

Flacke ütles enda sõnul esialgu kindlalt ei, kui Euroopa Komisjon pakkus talle võimalust teha kunstinäitus külmast sõjast – sest selliseid näituseid on nii palju tehtud. „Kuid siis tekkis mul idee võtta aluseks valgustusajastu ideoloogia, mis ühendab ida ja länt. Nii kommunismi, töölisklassi kui ka demokraatia juured on selles mõtteviisis,” rääkis Flacke eile enne näituse pidulikku

valisid välja eri riikide kunstispetsialistid ning Flacke kirjutas igale neist juurde töö sisu selgitava lühikese teksti.

„See näitus on väga kallis, tema põhieelarve on kolm miljonit eurot. Kõik mured selle näitusega olid väga pragmaatilised – ühe kunstiteose transportimine tähendab, et ta tuleb koos kulleriga, siin ta pakitakse lahti, kaks inimest teeb talle ülevaatus, sest summad on väga suured,” rääkis Helme.

„Kui tavaline inimene tuleb meie näitusele, näeb ta nende kunstnike teoseid, kes kujundasid Euroopa kultuuri. Siin pole ühtegi kunstnikku, kes poleks muutnud radikaalselt Euroopa kunstajalugu. See on siin lühikursus kunstiajaloo, kui nii võtta. Need on nimed, kellest ei pääse,” lisas ta. „Me maksame hirmsat raha, et minna vaatama neid nimesid välismaale, kuid nüüd on nad siin kõik koos.”

Näitusel on ka kahe Eesti kunstniku Raul Meele ja Kaljo Põllu tööd. **•**

„Kriitika ja kriisid. Kunst Euroopas alates 1945”

Kumus 3. novembrini 2013

Näitus on varem üleval olnud Berliinis ja Milanos

Näitus sündis Tallinnas – idee hakkas idanema ühel siin toimunud konverentsil.

avamist. „Väärtused nagu õnn, vabadus, vaba sõna ning samuti mõistuslikud küsimused, kuidas elada või mis on halb või hea, on valgustusest saadik olnud põhilised kõigi jaoks.”

Flacke sai kõige rohkem inspiratsiooni Reinhart Kosellecki raamatust „Kriitika ja kriis”, millest pärineb idee, et valgustusajastul algas lõppematu kriitika ja kriisi ring – vabadus kritiseerida aitab ületada sotsiaalseid ja poliitilisi kriise.

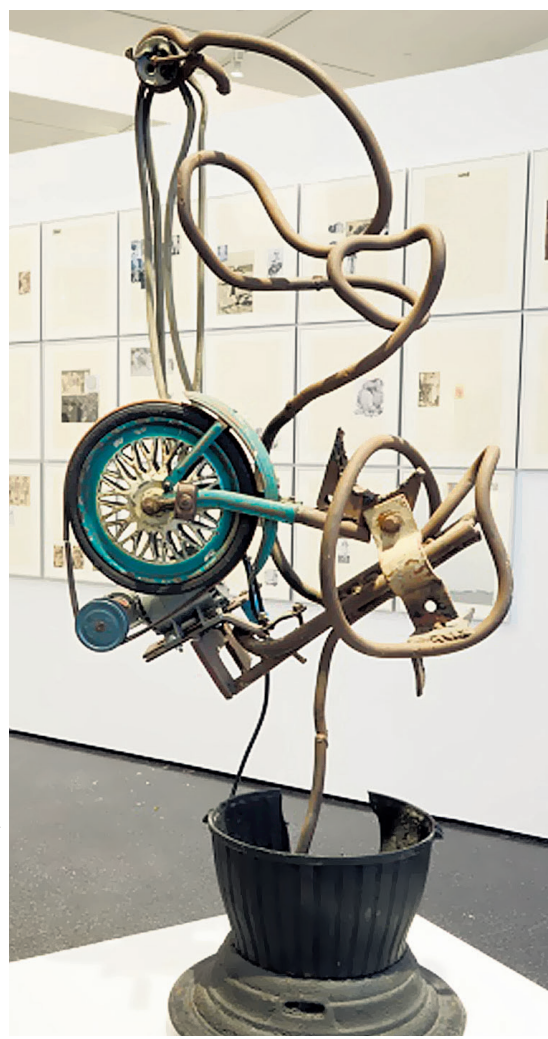
36 riigi kunstnikud, kes on sellel näitusel esindatud, tegelevad põhiväärtustega, mis peaksid kindlustama inimkindsust edasipüsivuse. Teosed

Jean Dubuffet „Claire eau de barbe” ehk „Selge habemevesi”

Wolf Vostell „Huulepulga-pommitaja”

Jean Tinguely „Suzuki (Hiroshima)”

Sirje Helme kaks soovitus

Jean Dubuffet „Claire eau de barbe” (1959)

●● Helme: „Alustaksin sellest tööst, mille siin olemise üle on mul kõige suurem rõõm. Ja tõenäoliselt see teos poleks meile jõudnud, kui galerii omanik, kellele „Selge habemevesi” kuulub, poleks Eesti juurtega. Dubuffet oli sõjajärgsel perioo-

dil olulisemaid kunstnikke, kes muutis kujutamise narratiivi. Ühelt poolt meeleu edulugu – sõda on läbi, teisalt eksistentsialismi esilekerkimine ning kolmandaks modernismi murdehetk.”

Damien Hirst „Dead End Jobs” (1993)

●● Helme: „Meie teame Hirs-

ti lõhkiõigatud loomade järgi, aga tegelikult algab lugu mujalt.

Siin on Damien Hirst suhteliselt varane olemasolevaid materjale kasutav töö „Tulevikuta töökohad”, mis markeerib kaunite kunstide muutumist sotsiaalkriitikaks. Tema on siin näitusel sellel põhjusel.”

Juulikuu tihe muusikakalender

Kuuldused Eesti levimuusika kaelu ühekülsusest ja suisa surmast on selgelt liialdatud. Seda tõendab kasvõi kõrvalolev muusikasõbra festivalispikker – juulikuus toimub žanrifestivale pea igale maitsele ja pea igas Eestimaa otsas. Ning nagu näha, tuleb teha valikuid, sest osa sündmusi kipub üksteisega kattuma.

18.–21. juuli

„Urgiblues”, Tallinn

Kes: Honey B & Kuloniemi (Soome), Tuomari Nurmio (Soome), Ismo Haavisto & Andres Roots in Muddy Waters (Soome-Eesti), Mary Ann & Tri-Tones, Three Leg Dog.

Miks minna: sest pole vaja Tallinnast välja minna.

19.–21. juuli

„Narva Bike”, Narva

Kes: Tarakany! (Venemaa), Lordi (Soome), AveNue, Digital Jpt.

Miks minna: tõesti – millal sa viimati Narvas käisid?

JUULI						
E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

3.–6. juuli

Öllesummer Tallinna laululaval

Kes: Teid hullutavad vähe raha eest Pet Shop Boys ja Gradus ning peaaegu kõik Eesti artistid, kellest keegi on kunagi kuulnud.

Miks minna: et saada omalaadne festivalikogemus Eesti ühelt kõige vanemate traditsioonidega hiiglaslikult.

6.–7. juuli

„Schilling”, Kilingi-Nõmme

Kes: Metro Luminal, Pia Fraus, Junk Riot, Badass Yuki, Uus Energia, Kurjam, Light Asylum (US), The Mary Onettes (Rootsi), Camera (Taani), Just Another Snake Cult (Island), Mokh (Bulgaaria), Melting Hearts (Soome).

Miks minna: kontorihipsterite suvepäevad. Ja Metro Luminal mängib ka vanu lugusid.

10.–14. juuli

„Surfilaager”, Lemmeranna

Kes: Rangleklods (Taani), Elephants From Neptune, Radar, Vaiko Eplik ja Eliit, Kapitan Korsakov (Belgia), The Soul Surfers (Venemaa), Madis Nestor, Sander Mölder, Check One Two DJ-d, Haigla DJ-d, Jazz It Up DJ-d.

Miks minna: kui pidu ei huvita, siis taasühinenud Radar ikka. Või vastupidi.

12.–13. juuli

„Punk'n'roll”, Tartu

Kes: Hasta La Vista Social Club (Soome), Distress (Venemaa), J.M.K.E., Antimelodix (Karjala), Psychoterror, Minuala (Karjala), Project Dekadenz, False Pregnancy, Punkentsefaliit, Nyrok City, Kurjam, Totally Obnoxious, Marko Mägi & Huibella Fantastica jt.

Miks minna: punk on lahe?

Manka Boutique Pop Festival Pirita rannas, klubis Kõleri 2 ja Kultuurikatla aias

Esineb umbes 20 artisti, huvitav on kindlasti Peterburi bänd Astrocowboys, kes mängib new-wave'i, ja Läti surf-band B-Sea Surfers.

„Grindfest”, Audru

Kes: Mord Fustang, Feed Me (Inglismaa), Genka, Abraham, Epordwerk jt.

Miks minna: sest Mord Fustang on Eestis.

„Mõisa karneval”, Mooste

Kes: Simmaniduo, Nekro Mongol (Burjaatia), Pedigree, Skeleton Race, Ans. Andur, Mr Robert Johnson (Ameerika Ühendriigid), DND, Sequoia 7, East Trading Wang, The Grand Astoria (Venemaa), Cleaning Women, Leslie Da Bass, Zahir jt.

Miks minna: sest autoga lõunasse sõitmine on seiklus omaette.

12.–14. juuli

„American Beauty Car Show”, Haapsalu

Kes: The 69 Eyes (Soome), Metsatöll, Remu & Hurriganes (Soome), Vennaskond, Drama mama, Põhja-Tallinn, Merciless Rockers (Soome), Elephants From Neptune.

Miks minna: sest kõige paremaid lugusid mängivad klassikaliste Ameerika autode võimsad mootorid.

24.–28. juuli

Viljandi pärimusmuusika festival

Kes: Fanfare Shukar (Rumeenia), Pamuya (USA), Wang Li (Hiina), Ro:Toru ja politsei- ja piirivalveorkester, Mari Kalkun, Lau- daukse Kääksutajad ja Kristiina Ehin, Zetod, Svjata Vatra, Untsakad jpt.

Miks minna: et suure aia sees kultuuriselt pärimusmuusikat kuulata.

a

ARVAMUS

RAVIVOODID

533 ravivoodit on Eestis saja tuhande elaniku kohta – EL-i keskmisel tasemel. Vähim on Rootsis (272,6 saja tuhande elaniku kohta), enim Saksamaal (824,8). **Statistikaamet**

TARKUSEST

Suurim, mis sa kunagi õpid, on armastada ja olla vastu armastatud.

MUUSIK **DAVID BOWIE**

HARITUD NOORED LAHKUVAD HISPAAANIAST

Esimest korda alates 1970-ndatest on Hispaania rahvaarv vähenema hakanud. Sündide arv väheneb, kriisi tõttu on võõrtöölised kodumaale naasnud ja tekkinud on uus fenomen: haritud noo-

red hispaanlased lahkuvad, sest ei leia kodumaal tööd. Rahvaarvu vähenemine raskendab kriisist taastumist ja riik peab noorte töötuse prioriteediks tegema. **El Economista**

ÜMBERJAGAMISEST

Näiteks meil jagavad pangad raha ümber – Eesti töolistelt Rootsi pankadele.

SEMIOOTIK **MIHKEL KUNNUS** (EE)

KUIDAS panna rahvusvahelised suurettevõtted õiglasel määral maksu maksma?

Maailm vajab uut maksusüsteemi

Joseph Stiglitz

Columbia ülikooli majandusprofessor

Maailm kuulas põnevusega, kui Apple'i juht Tim Cook rääkis [USA senati alamkomisjonile aru andes], et tema ettevõtte on maksnud kõik maksud, mida vaja. See kõlas nii, nagu oleks ettevõtte maksnud kõik maksud, mida ta peaks maksma. Nende kahe vahel on muidugi suur vahe. Pole üllatus, et selline nupukas ja jõukas ettevõtte nagu Apple teeb kõik, mis võimalik, et vältida seaduste piiridesse jäädes maksude maksmist.

Kuigi USA ülemkohus näib olevat võtnud seisukoha, et ettevõtted on otsekui inimesed koos kõigi kaasnevate õigustega, ei ole see juriidiline väljamoeldis tekitanud neis moraalset vastutuse tunnet.

Apple, nagu ka Google, on saanud tohutut kasu sellest, mida pakuvad USA ja teiste lääneriikide valitsused: riigilt toetust saavates ülikoolides välja koolitatud tööjõud. Alusuuringuid, millel nende tooted põhinevad, sealhulgas interneti loomist, on rahasta-

tud riiklikest arendusprogrammidest, milleta neid olemaski poleks. Nende jõukus põhineb osaliselt meie õigussüsteemil, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste rangel jõustamisel.

Jah, nende poolt on geniaalsus ja organisatoorsed oskused, mille eest nad õigusega saavad au ja kiitust. Kuid kui Newton oli küllalt tagasihoidlik tunnistamaks, et on näinud teistest kaugemale seetõttu, et ta seisab hiiglaste õlgadel, siis need ärititaanid ei tunne priiküüdi kasutamise pärast süümepiinu.

Ent ilma avaliku sektori toetusest kuivab allikas, mis kasutab tulevast innovatsiooni ja kasvu. Rääkimata sellest, mis juhtub meie üha enam lõheneva ühiskonnaga.

Ei vähenda investeeringuid

Pole isegi õige väita, et ettevõtete suurem maksustamine vähendab ilmtingimata

Tuleb tööle näkku vaadata: meil on ebaõiglane üleilmne maksusüsteem.

Rahvusvahelised ärititaanid ei tunne priiküüdi kasutamise pärast süümepiinu.

investeeringuid. Nagu Apple on näidanud, saab ta laenuga rahastada kõike, mida soovib. Kuid intressikulu arvatakse maksudest maha. See tähendab, et sel määral, kui palju

investeeringuid rahastatakse laenuga, muutub vastavalt ka kapitali hind ja tootlus ning maksumääral ei ole negatiivset mõju.

Müügikohapõhine süsteem

Rahvusvahelisel üldsusel tuleb tööle näkku vaadata: meil on juhitamatu ja ebaõiglane üleilmne maksusüsteem. Just maksusüsteem on see, mis sünnitab kasvavat ebavõrdsust, mis on praegu iseloomulik enamikule arenenud riikidele – Ameerika on siin esirinnas ja Suurbritannia pole kaugel maas. Avaliku sektori nälgitamine tähendab, et Ameerika ei ole enam või-

maluste maa. Lapse tulevased väljajaated sõltuvad siin rohkem kui teistes arenenud riikides tema vanemate sissetulekust ja haridusest.

Suured rahvusvahelised ettevõtted saavad globaliseerumisest suurt kasu, aga töötajad ei saa, kui vaadata inflatsiooniga korrigeeritud sissetulekut. Meie multinatsionaalid on õppinud ekspluuteerima globaliseerumist igas mõttes – sealhulgas ka maksuseaduste aukusid, mis lasevad neil nende globaalsest sotsiaalsest vastutusest kõrvale hiilida.

USA-l ei oleks töötavat ettevõtte tulumaksu süsteemi, kui me oleks valinud siirdihin-

dade süsteemi (kus ettevõtted „teevad” kaupade ja teenuste hinnad, millega üks ettevõtte osa ostab neid teiselt, see võimaldaks ühes või teises osariigis kasumit näidata). Kasumi nihutamine ühest riigist teise on lihtsam, kui lisatud väärtuse peamine allikas on intellektuaalomand. Kuid küllalt on ruumi maksusüsteemi timmimiseks.

On pakutud, et kuna tootmispaika on keeruline indentifitseerida, aga toote müügi kohta vähem raske, siis võiks maksusüsteem olla müügikohapõhine. Ent selline süsteem ei pruugi olla õiglane, sest see ei jäta maksutuluseid riikidesse, mis kannavad tootmiskulusid. Müügikohapõhine maksustamine oleks siiski selgelt parem kui praegune süsteem.

Isegi kui USA ei saaks siis tasu oma üleilmse teaduspäruuse ja sellele ehitatud intellektuaalomandi eest, saaks tasu vähemalt tema ohjeldamatu tarbijalikkus, mis motiveerib innovatsiooni. See teeks head, kui sõlmitsaks rahvusvaheline kokkulepe ettevõtete kasumi maksustamiseks. Sellise kokkuleppe puudumisel saab karistada iga riik, mis tahab kehtestada ettevõtetele õiglast maksu – tootmine (ja töökohad) viiakse mujale. Tarbijaid ei saa minema viia.

USA üksi saaks reformi käima lükkamiseks suure sammu teha: iga ettevõtte, mis siin kaup-

sid ja teenuseid müüb, oleks kohustatud maksma näiteks 30% oma üleilmsest kasumist, millest on lahutatud teistes jurisdiktsioonides makstud tulumaks. Teisisõnu kehtestaks USA minimaalse üleilmse maksurežiimi. Mõningad ettevõtted võivad loobuda USA-s müümisest, kuid ma ei usu, et seda teeksid paljud.

Rahvusvaheliste ettevõtete maksuvältimise probleem on sügavam ja nõuab põhjalikumalt reformi, sealhulgas tegelemist maksuparadiisidega, mis võtavad vastu maksudest kõrvalehoidjad ja soodustavad rahapesu. Süsteemis ei tohiks olla kohta riikidele, mis on kaassüüdlased maksude vältimises. Miks peaksid Saksamaa maksuamjad aitama päästa kodanikke riigis, mille ärimudel põhines maksude vältimisel ja maksumäärade põhja viimisel?

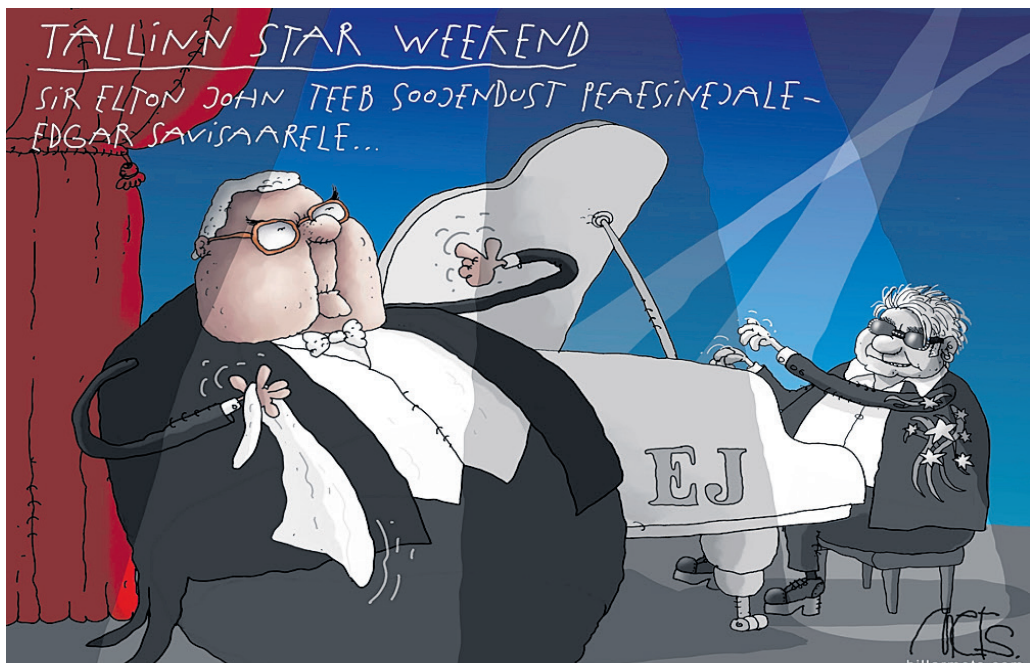
Õelda, et Apple ja Google lihtsalt kasutavad praegust süsteemi ära, oleks neile liiga kergelt andestamine, sest süsteem ei tekkinud isenesest. Algusest peale on seda kujundanud suurte rahvusvaheliste ettevõtete lobistid. Kui Apple ja Google on nende võimaluste poolt, mida globaliseerumine neile pakub, siis nende suhtumine maksude vältimisse sümboliseerib seda, mis saab ja mis ei saa süsteemis valesi läinud. ●

Tõlkinud Villu Zirnask
Copyright: Guardian
News & Media

Illustratsioon: Hillar Mets

HILLAR METSA METSIK MAAILM

LUGEJA KIRI

Kaks head Eesti asja

●●Minule Eesti riik täitsa meeldib. Loomulikult on palju sellist, mille üle viriseda võiks, aga kusagil maakeral pole paradiisi. Teate, mis mulle kõige rohkem meeldib?

Mitte meie klaaspaleed, mitte meie uhkete kõrkus ega hiilgus, ei söim ega laim, mida me väike riik on otsast otsani täis kui siloauk, kus käärib ja haiseb. Mulle meeldib riigiasutuste töökorraldus.

Tē võite minna kuhu tahes, kõikjal on kaunid vilkuvad tablood ja tulukesed justkui tähelaevas.

Mõned vanakesed kohuvad tulukestest, aga pole midagi parata, sest vanakese koiku ja kõrge ametniku

tugitool ei peagi ühel kõrgusel olema.

Ja kui olete nupukesele vajutanud ning numbrimärgi kätte saanud, võite rahumeeli istuda mugavas toolis ja nautida elumõnusid ning vilkuvaid tulukesi. Vahel hädaldab mõni vanake järjekorra pärast, aga tegelikult on nad selles järjekorras ise süüdi, kuna tegutsemistuhinast on nad registrisüsteemid lihtsalt ära ummistanud. Rahulikul moel ja soliidse ilmakodanikuna toimetades ei ole aga ükski järjekord liialt pikk ning kõik probleemid ja raskused saavad ületatud.

Veelgi rohkem meeldib mulle digiresepti süsteem. Vanasti pidi iga päev oma tab-

letisahtlit passima, sest kunagi ei tea, millal need paganad otsa lõppevad, ja alati pidi varuma kannatust ja ettenägelikkust, et neid õigel ajal apteegist juurde hankida. Mis tähendas õigel ajal arsti juurde minemist, sest meie eas aitavad ju ainult need ravimid, mida saab arstidähega.

Nüüd pole muret. Viimase tableti päeval helistad viisakalt tohtrile ning kena naishääl lubab lahkesti pillidele apteeki järele minna. Arsti juurde minema ei pea. Pisikene probleem on küll pillide hinnaga, mis tõusevad päevast päeva.

On nii palju toredaid asju. Aga ega siis kõiki vanainimese saladusi saa noorte ette paisata. ●

Valeri Noskov,
pensionär

TAARAMÄE EKSTIIMIKAASLASE JULGE AVALDUS: PEA KÕIK RATTURID TARVITASID 1990-NDATEL DOPINGUT

Mitu aastat koos Rein Taaramäe-ga Cofidise meeskonnas sõitnud David Moncoutié avaldas oma seisukoha 1990-ndate rattaspordi ja dopingu kohta. „Pea-

aegu kõik üheksakümnendatel Touri võitnud ratturid kasutasid dopingut. Võib-olla mõni mees oli puhas, kuid enamik rikkusid reegleid,” ütles ta. **Delfi**

WEBER LAHKUB F1-ST

Red Bulli F1-tiimis seitsmendat hooaega sõitev Mark Webber teatas, et jätab pärast seda hooaega sarjaga hüvasti ja liitub Porsche uue projektiga, mis hõlmab ka Le Mans'i 24 tunni sõitu. **Delfi**

ZIDANE REALIS

Värske Madridi Reali treener Carlo Ancelotti teatas, et endisest maailma parimast mängijast Zinedine Zidane'ist (pildil) saab üks tema abilisi. **Soccernet.ee**

Pahapill ja Raja ihkavad kodus

Remigija Nazarovienė kinnitas, et Pahapill ja Raja on Euroopa karikavõistluste superliigaks valmis.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Nii Mikk Pahapilli kui ka Andres Raja möödunud hooaja nurjas vigastus.

Pika taastusravi järel liiguvad viimaste aastate kaks Eesti tugevamat kümnevõistlejat taas kindlates rööbastes ja treener Remigija Nazarovienė kinnitusele on valmis kodupubliku ees superliiga võistlusel hästi võistlema.

Peale sinimustvalge aukaitsmise kannustab nii Pahapilli kui ka Rajat soov teenida pääse augustis Moskvas toimuvatele MM-võistlustele. Kümnevõistluse A-norm on 8200 ja B-norm

R. Nazarovienė
treener

„Poisid, pingutage nagu suudate. Näidake tulemusi, milleks valmis olete.”

8000 punkti. Üks A-normi täitja on Eestil juba olemas: Maicel Uiho, kes superliigas ei osale, kogus aprillis USA-s isikliku rekordi 8223.

„See on keeruline,” vastas Nazarovienė küsimuse-

le, kas Pahapill võib laitmatu sooritusega kasseerida samuti üle 8200 punkti. „Arvan, et sel võistlusel selgub, kes Eesti kümnevõistlejatest sõidab Moskvasse B-normi täitjana. Võib ka juhtuda, et keegi ei sõida,” ütles ta.

„Oletame, et Andres kogub 8000 ja sõidab MM-ile? Mida on tal seal teha? Kohe võib kuulda: „Ta on turist.” Teisalt saab sellist tulemust hinnata ka nii: „Andres on hoolalt treeninud, tahtnud saada väga MM-ile ja pileti välja teeninud,”” lisas treener.

Imet ei tasu oodata

Nazarovienė sõnul on tähtis, et mõlemad tema hoolealused ihkavad väga kodupubliku ees võistelda.

„Ütlesin neile: „Poisid, pingutage nagu suudate. Kodutöö on tehtud. Imet ei tasu oodata, näidake neid tulemusi, milleks valmis olete. Mis kuulub teile, selle ka saate. Usun teisse,”” lausus ta ja lisas:

„Tugevam võidab, nõrgale ei anta midagi. Juhuslikke võite ei ole olemas.”

Ent laseme Nazarovienėl endal kirjeldada, kuidas tema koostöö kümnevõistlejatega on kulgenud. ●

Otsepilt Delfi-TV-st

Esimest korda selgub Euroopa parim mitmevõistluse võistkond kolme mehe ja kolme naise tulemuse liitmisel.

Homme ja ülehommel Tallinnas Kadrioru staadionil peetavas Euroopa karikavõistluste superliigas konkureerivad Prantsusmaa, Poola, Venemaa, Ukraina, Valgevene, Itaalia, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa ning Eesti võistkonnad.

Kõik kergejõustikusõbrad, kes nädalavahetusel Kadrioru staadionile minna ei saa, võivad otsepilti Euroopa mitmevõistluse karikavõistluste superliigast vaadata ka Delfi vahendusel.

Kahel päeval näeb Delfi-TV-s pea 20 tunni jagu otsepilti. Võistlust kommenteerivad legendaarne raadiohääli Erik Lillo ja endine kümnevõistleja Aivo Normak. Kergejõustikustuudios intervjuueerib osalejaid, treenereid ja asjatundjaid Delfi reporter Karl Rinaldo.

Võistluste avamine toimub laupäeval kell 10.30, esimese alana algab meeste 100 meetri sprint kell 11.15. Kümnevõistlejate avapäeva viimase ala ehk 400 meetri jooksu stardiaeg on 19. Teine võistluspäev algab kümnevõistluse tõkkesprindiga kell 10 ja lõppeb kell 19.55 algava 1500 meetri jooksuga.

Naiste seitsmევõistlus algab laupäeval kell 11.40 ja pühapäeval kell 11.30. **EPL**

„Mikul on omadusi, millega saab eesmärke saavutada”

„Juba unustatakse, et pärast möödunud talvel saadud raskest õlavigastust ja operatsiooni leidis kahtlejaid, kas Pahapill veel üldse suudab kümnevõistlust teha. Ka ta ise unustab kogu vaevarikka taastusravi, see on iseenesest hea. Siiski ütlen vahel: „Oled tubli. Pärast operatsiooni, põletiku, antibiootikumikuuri sporti tagasitulek nõudis väga suurt kannatlikkust.” Olen veendunud, et mõni teine sportlane poleks jaksanud kõiki taastusravi harjutusi teha. Aitasid eneseusk, suur tahe ja järjepidev töö.

Võib-olla jääb Pahapillil olümpiamedali võitmiseks millestki puudu, samal ajal on tal selliseid omadusi, mis aitavad hilisemas elus eesmärke saavutada. Kannatlik, sõnapidaja, sitke.

Positiivsuse sisendamine

Sügisel ja talvel treenis Mikk korralikult. Pärast seda, kui ta kogus Tallinna rahvusvahelises seitsmევõistluses üle 6000 punkti, ütles sisetunne, et sise-EM-il Göteborgis võistlemine on liiast. Teiseks seitsmევõistluseks polnud enam jaksu. Göteborgis saadud jalavigastus mõjus talle alguses veidi pärssivalt, aga siis hea treeningurütm taastas. Palju vigastusi saanud ja tagasilööke kogunud sportlasele tuleb kogu aeg positiivsust sisendada. Juhul

Fotod: Andres Putting

Mikk Pahapilli aitasid vigastustest üle suur tahe ja töö.

kui sa ei saa korralikult harjutada, tekib ju ikka kahtlusi.

Maikuisest Götzise kümnevõistlusest tuli Mikul reie tagakülje vigastuse tõttu loobuda. Taas aitas doktor Madis Rahu, kes on alati vigastatud sportlase puhul optimistlikult meelestatud. Salzburgi võistluse eel julgustas arst: „Mikk võib tõkkeid joosta.” Sportlane sai aru, et juhul kui ei suuda kaks nädalat enne Euroopa karikavõistlusi 110 meet-

ri tõkkestantsi läbida, pole head lootust. 15,50 polnud muudugi rõõmustav tulemus, ent psühholoogiliselt oli see jooks vajalik.

Mõni sportlane on 30-aastasena nagu kuuekümnene, mõni nagu kahekümnene. Usun Miku võimalustesse. Treener ei tohi oma arvamust peale suruda, vaid peab sportlast kuulama. Minu ülesanne on anda tagasisidet, kus ta oma treenitusega parajasti on.” ●

Suur ebaõnn: Janar Sood kimbutab kolmandat korda üliraske vigastus

Andekat noorkorvpallurit ootab karmi põlvevigastuse tõttu taas pikk mängupaus.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Esimest korda vigastas Janar Soo põlve 2010. aasta septembris hooajaeelses kontrollmängus. Selgus, et tegemist oli vasaku põlve ristatistideme vigastusega, mille nahka läks terve hooaeg. Soo võitles ennast raskest traumast välja

ja järgmise aasta suvel oli ta üks U-20 vanuseklassi koon-dise liidreid.

Järgnes ilus klubihooaeg Raplaga, ent poolfinaalseerias Tartu Ülikooliga kordus õudus taas – puruks oli nii menisk kui ka ristatistide. Soo ei jättnud võitlust, töötas end uuesti üles ning naasis tänavu kevadel väljakule.

Karjääri jätkamiseks olid rauad tules ka välismaal ja juunis läkski Soo ennast Itaalia suveligasse näitama. Algu-ses läks sealgi kõik hästi, ent siis libises Soo esmalt süütuna

tundunud mänguolukorras... „Igaks juhuks läksin väljakult ära. Ootasin poolaja ära – sain küll joosta ja hüpata, aga valus oli. Kui jalg oli pärast mängu maha jahtunud, sain aru, et midagi on valesti,” kirjeldas Soo.

Diagnoos on karm: kolmandat korda on palluri vasaku jala ristatistide puruks. Väljendist „uskumatu ebaõnn” jääb Soo puhul väheseks. „Nojah, ega see olukord mind rõõmsaks ei tee, aga elu ja sport on juba sellised,” sõnas pallur nukralt.

Lahtised otsad mängijatega

Loomulikult valmistub Rapla meeskond juba ka uueks hooajaks. Pikaajaliste lepingutega on meeskonnaga seotud Martin Paasoja ja Kristjan Voolaid, põhimõtteline kokkulepe on olemas ka vanameister Andre Pärna ja noorte Hendrik Ruudu ning Kaarel Traumanniga.

Juba täna räägib tegevjuht Jaak Karp uuesti mängujuht Rait-Riivo Laanega. Veidi

rohkem segadust on eeslinnis. Rauno Nurger siirdub ookeani taha ja on võimalik, et välismaale läheb ka Martin Jurto. Möödunud hooaja põhikeskmängija Raido Ringmetsa jätkamine on lahtine. Eestlastest sooviks Karp uuel hooajal võistkonnas näha Martin Dorbekut ja Toomas Raadikut, ent siin on pall BC Kalev/Cramo väravas, kellel on pallurite mängijaõigused.

Teist korda vigastas Janar Soo vasaku del Tartu Ülikooliga toimunud poolfi-

ARMSTRONG EEMAL

Tour de France'i korraldajad jätsid tuuri saja-aastase ajaloo tähistamiseks peetava suure peo nimekirjast välja kurikuulsat dopingupätsi Lance Armstrongi nime. **ERR**

PIIROJA VIGASTAS KODUKLUBI MÄNGUS REIELIHAST

Nädalavahetusel lõppes Hiina esiliigas väldanud mängupaus ning väljakul käis ka eestlasest keskkaitse tugitala. Kahjuks lõppes Raio Piirajale kohtumine esimese poolajaga, kuna ta vigastas

tagumist reielihast. „Midagi väga hullu pole. Saan jalale elektriravi ning iga päevaga läheb seisund paremaks. Laupäevase mängu jätan vahele, aga siis tahaks taas rivis olla,” rääkis Piiraja. **Delfi**

KÄSIPALLI TIITLIVÕISTLUSED

Loositi 2016. aasta käsipalli EM-i valikturniiri *play-off*i paarid, kus Eesti vastaseks on Šveits, ja 2015. aasta MM-i Euroopa grupid, kus Eesti on koos Portugali, Bosnia ja Hertsegoviina ning Lätiga. **Delfi**

94. ujumise Eesti meistri-võistlused pikas basseinis toimuvad Tartus. Oodata on põnevat võistlust, stardis on pea kogu Eesti ujumise paremik, võistlust näeb Delfist. **EPL**

hästi võistelda

„Vaimustun Andrese hasardist ja energiast”

„Sügisel ja talvel harjutas Andres Raja üksi. See oli talle kasulik aeg, mil sai oma asjade üle mõelda. Vahepeal küsis Huko Linnaselt nõu. Valmistudes Euroopa sisemeistri-võistlusteks, palus ta mul vaadata tema tõkkejooksu. Ütlesin: „Juhul kui tahad sporti jääda, siis pead tundma kõrgema taseme lõhna. Tõkkejooksus on sul nii hea valmisolek, mis lubab pääseda Göteborgi.”

Eesti sisemeistrivõistlustel tegi ta valelähte. Tüüpiline Andres – tahtis liiga palju.

Teadsin, et Göteborgis ei jookse Raja halvasti. Mind huvitas väga, kas ta tahab veel mitmevõistlejana edasi treenida. Mulle ei piisanud tema enda väitest. EM-il veendusin, et ta tõesti tahab tugevasti töötada. Seejärel ta küsis, kas saan aidata. Vastasin, et ei tea kohe, pean ka Mikuga rääkima. Sest oled minu juurde tulnud ja siis läinud, tulnud ja läinud. Südames tundsin, et võin Andrest juhendada, mul polnud tema vastu raasugi viha.

Ühtedele Raja meeldib, teistele mitte, aga treenerina ei tõsta ma tähelepanu keskpunkti tema iseloomuomadusi. Mind vaimustab, et ta tuleb treeningule meeletu hasardi ja energiaga. Jah, tal pole sponsoreid, aga ta armastab sporti. Treeningutesse suhtumisega võib Andres anda noortele sportlastele eeskujut.

Andres Raja pühendumus võiks noortele eeskujuks olla.

Märtsis tuli Raja koos meiega Gran Canariale treeningulaagrisse. Suvehooajaks valmistumiseks jäi üsna vähe aega. Üldjuhul oleks rumal sportlane sellises olukorras enda juurde võtta. Uskusin temasse.

Võistlemiseks valmis

Kohe sai selgeks, et mais ei saanud ta veel kümnevõistluses startida. Ta oli nõus korralikult Euroopa karikavõistlusteks valmistuma. Teises treeningu-

laagris Portugalis jäi tal kannakõõluse kinnituskohale veidi valusaks. Meil polnud füsioterapeuti kaasas, aga Andres näitas seal head iseloomujoont – otsis ise abi ja kulutas massaažile oma raha.

Olen seisukohal, et ta on võistlemiseks valmis. Väga tähtis on, et esimestel aladel, 100 m jooksus ja kaugushüppes läheks hästi. Kogusummat on raske öelda. See [võistlus] võiks olla pidupäev.”

põlve ristatisidet eelmise aasta kevannaalseerias.

Foto: Rauno Volmar

Nädalapäevad tagasi lebas Soo taas doktor Madis Rahu juures lõikuslaual. „Ristatisideme vigastamine kolmandat korda on väga halb,” sõnas doktor. „Ma ei teagi ühtki Eesti sportlast, kel oleks ristatiside kolm korda purunenud ja ta oleks sporti tagasi tulnud. Pärast kahte korda on sportlased edukalt areenile tagasi tulnud – näiteks Maksim Smirnov mängis seejärel Eesti jalgpallikoondises,” lisas ta. Mingeid ajalisi prognoose Soo väljakule naasmise kohta doktor aga ei andnud.

Loobuda ei kavatse

Meeletust ebaõnnest hoolimata on Soo valmis veel korra ennast tagasi väljakule võitlema. „Misasja siin loobuda. Enne tuleb ikka midagi saavutada, kui millestki loobuda.” Selga ei keera pallurile

ka Rapla võistkond. „Reaalsus on see, et ta on viimasest kolmest hooajast ajaliselt kokku vaid ühe mänginud ja oleme kogu tema taastumist toetanud. Kahjuks ei ole me nii rikas klubi, et teda sel korral

Pole sportlast, kel oleks ristatiside kolm korda purunenud ja ta mängiks.

samas mahus aidata,” ütles Rapla meeskonna tegevjuht Jaak Karp ja lisas, et mingil moel on plaanis Sood kindlasti aidata.

„Saame aru, mis tema hinges toimub, ja kui ta ise usub, siis tahame näidata, et ka meie usume, et ta saab veel ühe võimaluse,” lisas Karp.

Vutistaar Neymar on pahapoisi imagoga

Foto: AP/Scanpix

Enesekindel Neymari (vasakul) ei hooli, mida temast arvatakse.

Brasiilia pääses konföderatsioonide karikurniiri finaali, Neymar sai hakkama inetustega.

Tauri Purk
sport@epl.ee

„Neymar on sukeldujast petis,” kirjeldas Uruguay jalgpallikoondise kapten Diego Lugano Brasiilia vutistaari. Julge väljautlemise põhjuseks oli konföderatsioonide karikurniiri poolfinaal, kus Brasiilia alistas Uruguay 2 : 1.

Neymar paistis kohtumises peale Brasiilia võiduvärvava söödu andmise silma oma halva poolega.

Halenaljaka sukeldumise kõrval saatis ta Uruguay äärekaitsjale Álvaro Gonzálezile palju kõneainet pakkunud õhusuudluse. Intsidend juhatus pärast seda, kui eelnevalt vigastada saanud González nurgalööki sooritama asuvas Neymarist möödus ja talle midagi ütles.

Tähtis on võita

„Ma saatsin talle lihtsalt õhusuudluse,” ütles Neymar ise pärast mängu ja ei peatunud vahejuhtumil enam kauem. „Minu kohta võib öelda mida tahes, aga mind see ei heiduta. Minu jaoks on esmatähtis aidata oma meeskond võidule,” ei lasknud enesekindel 21-aastane pallivõlvur ennast sõnastavatest kommentaaridest segada. Kusjuures varem on Neymar halba valgusesse sattunud ka vastase pihta sülitamisega.

Tahes tahtmata tekib küsimus, et kas selline käitumine on ikka äsja 57 miljoni euro eest Barcelonasse siirdunud palluri väärioline, keda peavad eeskujuks miljonid lapsed üle terve maailma.

Ka Brasiilia jalgpallilegend Pelé on Neymarile öelnud, et viimane peaks n-ö näitlemisest loobuma: „Ta on sellise kehahitusega mängija, et ta ei talugi väga palju lööke, aga enamiku ajast ta liialdab kukku-

mistega.” Sõna on võtnud ka Brasiilia jalgpalliliit, kelle arvates tehakse kodumaa suurele rahvalemmikule selgelt liiga. „Neymar ei pea selleks näitlema, et mängida sellist jalgpalli, mis tervet maailma võlub,” on nad teatanud.

Barcelonaga sõlmis Neymar viieaastase lepingu ning saab näha, kas tal õnnestub selle aja jooksul Kataloonia klubi särgis oma paha poisi mainet parandada või mitte.

Brasiilia pallurid võtsid oma

Võrkpall. Kuigi kõrvaloleval pildil on Eesti kuni 21-aastaste võrkpallikoondise nurgaründaja Denis Losnikov suutnud Brasiilia bloki üle mängida, kaotasid meie noormehed eilse sõprusmängu 0 : 3. Maailmakuulsa Brasiilia U-21 koondis võitis geimid 25 : 16, 25 : 19 ja 25 : 20. Kuulsate vastastega kohtub augustikuiseks MM-iks valmistuv noortekoondis uuesti juba täna, kui võistkonnad kell 17.30 Lilleküla gümnaasiumis vastamisi lähevad. Samal kellaajal algavad mängud ka pühapäeval ja esmaspäeval.

Eestis on ka Brasiilia kuni 23-aastaste koondis, kes alistas eile meie universiaadivõistkonna. Nemedki kohtuvad omavahel veel kolmel korral. **EPL**

Foto: Andres Putting

Roger Federeri kaotus Wimbledonil pani publiku peast kinni haarama

Telegramm

Gunnar Leheste
London, Wimbledon

Olin teel peaväljakule, et viiendaks setiks Federeri matši vaatama minna, kui ukrainlane vormistas turniiri suurima šoki.

Wimbledoni tenniseturniiri kolmas päev pakkus riburada pidi üllatavaid tulemusi, mildest iga järgmine oli šokeerivam kui eelmine. Seitsme tunni jooksul langes eri põhjustel konkurentist seitse endist maailma esireketit – Victoria Azarenka juba varem libastumisest saadud vigastuse tõttu, Šarapova uuesti kukkudes ja kaotades ning mõni lihtsalt *thriller*’i tagajärjel.

Päevale pani väärika punkti 17-kordne suure slämmi võitja ja Wimbledoni tiitlikaitsja Roger Federer, kes kaotas 7 : 6 (5), 6 : 7 (5), 5 : 7, 6 : 7 (5) ukrainlasele Sergei Stahhovskile (ATP 116.). Uudis levis kulutulena ning inimesed hoidsid peast kinni. Pressikeskuses valitses haudvaikus, keegi ei osanud midagi arvata. Kõik nägid küll matši lõppu, kuid 36 järjestikusel

suure slämmi turniiril veerandfinaali jõudnud ja Wimbledoni raamatu esikaant kaunistava ässa kaotust nii varases staadiumis ei oodanud keegi.

Järgmisel päeval küsitlesin suure ekraani kõrval pikniku alal pealtvaatajaid ja uurisin, kas mõni nende lemmik on üldse veel mängu jäänud. Peale kohalike tähtede Laura Robsoni ja Andy Murray muidugi.

Lootus pandi Murrayle

„Ma ei vaadanud Federeri mängu telekast, üks sõber ütles mulle õhtul. Ma ei uskunud teda,” rääkis Farhan (29), kes näppis vestluse ajal oma nutitelefon. Astusin talle ligi, kuna tal oli seljas paks Itaalia värvides vest. Arvasin, et saan talt küsida Flavia Pennetta edasi pääsemise kohta tänu Azarenka loobumisele, aga tal pole Itaaliaga mingit seost. „Mulle isegi ei meeldi Itaalia. Mulle lihtsalt meeldib see jope,” ütles ta.

Farhan on India juurtega, kuid sündinud ja kasvanud Londonis. Ta on šveitslase algusaegadest alates Federeri tulihingeline fänn ning küsimusele, kas nüüd on põhimõtteliselt ka tema jaoks turniir läbi, vastas ta: „Põhimõtteliselt küll. Loodan muidugi kõigi teiste pärast, et Murray

Roger Federer oli pärast matši Stahhovskiga küll pettunud, aga lubas veel tugevamini tagasi tulla.

Foto: Reuters/Scanpix

võidab turniiri, aga ma ei näe tal ausalt öeldes Djokovići vastu šanssi.”

Rodion (24) – pooleldi venelane, pooleldi armeenlane – elas kaasa kolmandana asetatud Šarapovale, kes pidi kohvrid pakkima pärast teisipäevast 3 : 6, 4 : 6 kaotust 20-aastasele portugallannale Michelle Larcher De Britole (WTA 131.).

Libeda väljaku ohvrid

„Ikka oleks hea, kui su lemmik jõuaks võimalikult kaugemale, aga on ka huvitav näha, kuidas nooremad mängijad peale tulevad ja näitavad, milleks nad võimelised on,” ei heitnud Krasnodarist pärit mees meelt. Rodion, kes tuli piletijärjekorras hommikul vara ja sai kõigest neljatunnise ootamisega odavaima pääsme, pole Kaia Kanepist kunagi kuulnudki. Kutsusin ta õhtuks mängule.

Liz (23) istus, mustad päikesepillid silmi varjamas, üksinda uniselt piknikumäe ülemisel nõlval. Liz oli allpool lebatetest emast ja vennast eraldi, kuna jäi seal magama ning arvas, et veidi aega varjus istumine tuleks kasuks. „Robson ja Murray,” nimetas ta oma lem-

mikuid, kuid ei tahtnud ennustada, millised oleksid nende šansid turniiri võita. „Ma ei ole ennustamises kuigi osav. Loodan lihtsalt, et neil läheb hästi. Kurv on vaadata, kuidas siin kõik kukuvad.” Korduvalt libeda väljaku ohvriks langenud Šarapova õiendas kolmapäeval oma matši ajal pukikohtunikuga, väites, et plats on määrimiseks liiga ohtlik.

„Ma arvan, et need on lihtsalt ettekäänded. Väljak on kõikide jaoks sama. Nad lootsid kõik vähemalt veerandfinaali pääseda ning otsivad nüüd põhjusi, miks nii ei läinud,” rääkis parasjagu Mats Wilanderi ja Annabel Crofti kuulsat

„Kurv on vaadata, kuidas siin kõik kukuvad,” viitas Liz libedale väljakule.

telestuudiot jälginud ja pildistanud pikk triiksärgis ja kalli käekellaga mees, nimeks Oliver (35). „Olen Wimbledoni jälginud alates 1992. aastast ega ole kunagi nii uskumatut turniiri algust näinud. Federeri kaotus oli ikka tohutu šokk.”

Kanepi kohtumine Angelique Kerberiga lükati aga lõpuks vihma tõttu tänasele. ●

Osta **Eesti Ekspress**
ja naudi
ROBBIE WILLIAMSI
kontserti 20. augustil
Tallinna lauluväljakul!

Osta Eesti Ekspress,
jätta tšekk alles ja registreeri end
kodulehel **www.ekspress.ee/rw**

Iga ostuga saab registreerida ühe korra.
Arvesse lähevad 13.06.–03.07.2013 tehtud Eesti Ekspressi ostud.

Loosi läheb 15 piletit kahele.

Võitjatega võtame ühendust ja nimed avaldame
11.07.2013 kampaanialehel **www.ekspress.ee/rw**

Tallinna
esinemisest valmib
ametlik kontsertfilm.
**Jäädvusta end maailma
muusika ajalukku!**

Klienditugi aadressil **klienditugi@lehed.ee**
või telefonil **680 4444**

EESTI EKSPRESS

	RIIK	AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	2013. a.: 7.-13.07; 20.-26.07 4.-10.08; 19.-25.08 22.-28.09; 20.-26.10	7.07: al. 196 € 20.07: al. 219 € 4.08: al. 239 € 19.08: al. 216 € september: al. 199 € oktoober: al. 169 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reiseidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseineide komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
	Tšehhi (7 päeva)	2013. a.: 14.-20.07 26.07-1.08 11.-17.08	14.07: al. 196 € 26.07: al. 179 € 11.08: al. 196 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s Mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell *** lisatasu eest Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reiseidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Tšehhis! Praha, Karlovy Vary, Kutna Hora - kõik linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
	Palanga-Nida (4 päeva)	2013. a.: 1-4.08.2013	220 €	Info: Rundale loss ja aiakompleks, suvekuurort Palanga päevase puhkusega: merepromenaad, Merevaigu muuseum; Nida poolsaar: Meremuuseum ja merelõvide show, Nõidade mägi, liivadüüdid; õhtune väljasõit Juozo vabaajakeskusesse; tagasiteel peatus Ristimäel ja Riias LIDO keskuses. Majutus kesklinna hotellis. Täpsem info kodulehel.	BREMMER REISID OÜ tel. 5104149 bremmer@bremmer.ee www.bremmerreisid.ee
LÕUNA-EUROOPA	Itaalia (9 päeva)	2013. a.: 2.-10.07 20.-28.07; 3.-11.08 17.-25.08; 13.-21.09 19.-27.10; 19.-27.10*	2.07: al. 319 € 20.07: al. 309 € 3.08: al. 289 €; 17.08: al. 289 € september: al. 298 € oktoober: al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € 19.-27.10.2013. - lisareis koolidele. IGA 12. KOHT TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Põhja-Itaalia (9 päeva)	2013. a.: 10.-18.07; 22.-30.07 17.-25.08 28.09.-6.10	10.07: al. 345 € 22.07: al. 345 € 17.08: al. 319 € september: al. 319 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Rimini puhkusereis (12 päeva)	2013. a.: 30.06.-11.07 2.-13.08 18.-29.08 5.-16.09	30.06: al. 379 € 2.08: al. 398 € 18.08: al. 396 € 5.09: al. 369 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev - hinna sees. (hotell *** + õhtusöögid lisatasu eest) Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee

Viru Reisid

Tallinn
Narva mnt.7-347
III sissepääs, III korrus
Tel.610 9321, 610 9322
e-post: tallinn@virureisid.ee

Jõhvi
Keskväljak 9
Tel.337 0594, 337 1216
e-post: viru.reisid@neti.ee
www.virureisid.ee

Tartu
Tartu Reisibüroo OÜ
Turu 2 (Bussijaam)
Tel.734 4190

Pärnu
Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32
Tel.444 5105

Väljasõitudega:
Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust

NB! Kindlasti helista ja küsi infot ja vaata meie kodulehe-külge:
www.virureisid.ee
Püsiklientidele ja gruppidele soodushinnad.

NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub!

REISIKALENDER 2013

SAKSA HANSATEE-BERLIIN-TAANI (9p)
11.-19.07. **H: 299€**
UUDIS! LÄTI-LEEDU SUUR RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (6p) 16.-21.07. **H: 189 €**
PÕHJA-NORRA (NORDKAP), LOFOODID ja LAPIMAA (8 p)
06.-13.07.;03.-10.08. **H: 299 -319€**
IDA-EUROOPA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (14p)
03.-16.09. **H: 399 € kuni 449 €**
LONDON-PARIIS 9.-19.07. **H: 369€**
SLOVEENIA -HORVAATIA-BOSNIA ja HERTSEGOVIINA PUHKUS (13p)
09.-21.07.;18.-30.07. (**lisareis**);18.-30.08.;04.-16.09.
H: 329€ kuni 369€
ITAALIA RINGREIS (9p)
11.-19.07.;08.-16.08.; 19.-27.10. **H: 259 € kuni 299 €**
KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS (11p) 20.-30.08. **H:389 €**
UUDIS!JÄRVEDEMAA SOOME (3p)
10.-12.07.; 30.07.-01.08. **H:189 €**
UNELMATE KESK – NORRA (7p) 19.-25.08.: **H: 289 €**
PRANTSUSE RIVIERA RINGREIS (11p)
19.-29.08.**H: 355€ kuni 379€**
HORVAATIA-SLOVEENIA RINGREIS (10p)
18.-27.08.;04.-13.09.;19.-28.09. **H: 249 kuni 275 €**

UUDIS! ITAALIA PUHKUS(12p)
02.-13.09.;18.-29.09. **H: 349 €**
UNELMATE PARIIS(9p)
08.-16.08.;18.-26.10. **H:265€**
PARIIS – LOIRE'i ORU LOSSID – BRETOONIMAA ja NORMANDIA (11p) 7-17.08 **H: 339 €**
UUDIS!LONDONI KARNEVAL ja VANA HEA INGLISMAA (10p)
21.08.-30.08. **H: 319 €**
ŠOTIMAA-INGLISMAA-LONDON
23.07.-04.08. **H: 419€** 19.-31.08. (**lisareis**) **H: 389 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA-ALBAANIA (14p) 1-14.09 **389€**
BAIERIMAA-ŠVEITS-LIECHTENSTEIN (9p)
09.-17.08. **H: 289 €-309€**
HISPAANIA PUHKUS (12 p)
25.07.-05.08.;24.09.-05.10.;20.-31.10. **H: 349 kuni 399 €**
HISPAANIA PUHKUS (14p) 20.09.-03.10 **H: 449 €**
VÄIKE HISPAANIA RINGREIS (13p)
24.07.-05.08 **H: 379 €**
SUUR HISPAANIA RINGREIS (15p)
24.07.-07.08. **H: 479€**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13p)
21.07.-02.08. **H: 369 € kuni 439 €**

ST.PETERBURG-TSARSKOJE SELO-PETERHOFF (3p)
18.07.-20.07.; 23.-25.08. **H: 119 €**
UUDIS! BUDAPEST, BALATONI JÄRV, KRAKOW JA WIELICZKA SOOLAKAEVANDUS 10.-15.08. **H: 189 €**
UUDIS! CZESTOCHOWA - PRAHA -VARSSAVI- KARLOVY VARY
10.-15.08.; 20.-25.10. **H: 169 €**
PREISIMAA -VARSSAVI 10.-15.08. **H: 169 €**
RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS PUHKUSEGA MUSTA MERE ÄÄRES (13 p) 02.-14.09. **H: 379 €**
HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO RINGREIS (21p)
18.09- 08.10 **H: 829 €**
MALTA JA SITSILIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (16p)
20.09-05.10 **H: 699 €**
SUUR TÜRGI RINGREIS JA KÜPROS(23p)
21.09.-13.10. **H: 849€**
VENEKEELSED GRUPID!
UUDIS! ITAALIA PUHKUS(12p) 09.-20.09. **H: 349 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA-BOSNIA JA HERTSEGOVIINA PUHKUS (12p) 25.07.-05.08.;18.-29.08. **H: 319-349 €**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA(13p)
28.07.-09.08.; 10.-22.09. **H: 369 € kuni 409 €**

www.virureisid.ee

Suuna Eesti Päevaleht suveks maale

Postimees ei pruugi Sind puhkuse ajal üles leida, seepärast **teata meile oma suvine asukoht** ja saad oma Eesti Päevalehe tellimuse **mugavalt ning tasuta** edasi suunata.

Mõnusat suvist lehelugemist!

Meie klienditugi ootab Su kõnet telefonil **680 4444** või kirja **klienditugi@lehed.ee**

Eesti Päevaleht

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

TERASMEES

ZACK SNYDERILT, VALVURID JA 300 LAVASTAJALT

HENRY CAVILL AMY ADAMS MICHAEL SHANNON KEVIN COSTNER
DIANE LANE LAURENCE FISHBURNE RUSSELL CROWE

MS12 3D-s

11.30 12.30 (v.a. K, N) 14.50 16.25 18.10
19.45 21.30
A. Le Coq sviit: 18.00

BRAD PITT

MAAILMASÕDA

MS12

13.00 (ainult T, K) 13.30 (v.a. T, K, N) 15.55
18.50 21.45
A. Le Coq sviit: 21.30

Filme "Enne päikesetõusu" ja "Enne päikeseloojangut" järg

Julie Delpy Ethan Hawke

Enne südaööd

K12

12.15 (K, N) 12.35 (v.a. K, N) 16.30 18.55 21.25

Disney

MEESTELT, KES TÕID TEENI „KARIIBI MERE PIRAADID“

JOHNNY DEPP ARMIE HAMMER

KINODES 3. JUULIST

MS12

NÜÜD SA NÄED MIND

13.25 16.00 18.35 21.15

Coca-Cola PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

RIFF 2: TÕUSULAINE PERE
3D EST 12.05 (v.a. T, K, N) 14.25
2D EST 11.20 12.20 (v.a. K, N)
3D RUS 11.25 12.25

SAMSARA 19.00 L

SUUR GATSBY 3D MS12
15.15 (v.a. K, N) 18.00 (K, N)
20.45 (v.a. K, N)

SUURED PULMAD MS12
11.35 (v.a. K, N) 14.45 (K, N)
15.05 (v.a. K, N) 17.00 (K, N)
17.15 (v.a. K, N) 19.25 21.10 (K, N)

LÕPP EELLINASTUS! K16
ainult neljapäeval, 4. juulil kl 21.20

ULJAS RATSANIK EELLINASTUS! MS12
T, 2. juuli: 18.00 ja 21.10 (Feel the Difference)
K, 3. juuli ja N, 4. juuli: 11.25
12.50 (ainult K) 14.35 16.05
17.45 20.55

*A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Pilethinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,50€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 7,50€/lastepilet 3,90€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,90€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,40€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS ARTIS:

Enne südaööd Kinodes 28. juunist

LOTTE REIS LÕUNAMAALE

14. JUUNIST KINOS ARTIS

PARADIIS: ARMASTUS

KINO SÕPRUS

EUROPA CINEMAS

PARIS KINO - AASTAST 1955

28.06	Enne südaööd	11:00 15:00 19:05 21:20	Käsi käes	13:10 16:05 21:40
	Lotte reis Lõunamaale	11:10	Suured pulmad	14:15 17:15 19:50
	Olen nii elevil	12:25 17:55		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

BRAD PITT

MAAILMASÕDA

KINODES 28. JUUNIST

Kutsume kõiki tallinlasi ja spordiklubisid/-koole tennist mängima!

Tere Tennisekeskuses ja Audentese tennisehallis saab treeninguteks soodsalt broneerida nii sise- kui välisväljakuid.

Lisainfo www.teretennis.ee/broneerimine-ja-hinnad või info@teretennis.ee

Tennis on lahe!

TERE TENNISEKESKUS

USTA

TALLINNA LINNATEATER

Robert Lepage'i külalissetendus

KUU TAGUMINE KÜLG

1. oktoobril 19.00

Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

TIPOLIIN KINNISVARABÜROO

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜUME - ÜÜRIME

TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. tökogemus.
- Konsultatsioon tasuta!

VEO- ja KOLIMISTEENUS

VEO-JA KOLIMISTEENUS

kuulutus.lehed.ee |

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Alates juunist katusekino

MoMo
KATUSEKINO

Katusekino sõbrad

Carlsberg elisa

Jaapani toit, otse südamest!

PÖFF

KATUSE KINO

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA
VALITUD HUUMOR

Happiness
Todd Solondz
1998/132min

HOMME
VALITUD HUUMOR

This Is Spinal Tap
Rob Reiner
1984/82min

PILETID EELMÜÜGI: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.30.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid

Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

Partner

viru

www.poff.ee

Suuna Eesti Päevaleht suveks maale

Postimees ei pruugi Sind puhkuse ajal üles leida, seepärast **teata meile oma suvine asukoht** ja saad oma Eesti Päevalehe tellimuse **mugavalt ning tasuta** edasi suunata.

Meie klienditugi ootab Su kõnet telefonil **680 4444** või kirja **klienditugi@lehed.ee**

Mõnusat suvist lehelugemist!

Eesti Päevaleht

Homses laupäevalehes LP:

LP
Eesti Päevaleht

ELMO NÜGANEN:
kui midagi on täiesti valesti, imesta!

HIRVO SURVA
Mõned asjad maailmas peavad jääma pühaks

REET HÄÄL
Ärinaine kolib suviti lapsepõlvemaale

Telli LP: tel 680 4444 • www.epl.ee/LP • klienditugi@lehed.ee

EESTI EKSPRESS
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

27. juuni 2013

Sotside endise peasekretäri sigadused mätsiti kinni

Miks lahkub
MARIKA VAARIK
“Kättemaksu-kontorist”?

Usutlus Lilleoru vaimse keskuse guru **Ingvar Villidoga**

Koduveini aabits
Täiendatud väljaanne

Koduveini aabits
Täiendatud väljaanne
Tiina Kuuler
120 lk

Käesolev raamat on lühike õpetus sellest, mida algajad koduveinitegijad teadma peaks: millest koduveini valmistada, millised on vajalikud tarvikud, millist pärm kasutada, kuidas käärimine lõpetada ja vein pudeldada... Lisaks veel hulganisti nõuandeid veini säilitamiseks, serveerimiseks ja parimaid koduveini retsepte. „Koduveini aabitsa” täiendatud väljaandes on muu hulgas lisatud kolm uut teemat: malolaktiline käärimine, kontsentreerimine ja pastöriseerimine.

 Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraieid harvenduseeni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

 HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Müük

- Osta meilt! Homme on ka raha vaja! Kasutatud büroo ja profimööbel. Tähetorni 21-j Tallinn E-R 10-17 Apuneks OÜ
- Dalmaatsia koera emased kutsikad, ainult kaks kutsikat jäänud veel, kiibitud, vaktsineeritud, EKL tõupaberid, ainult kaasomandisse, tel. 511 6532.

Tervis

- Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 58588910.

Teenus

- Soodsad kolimis- ja transporditeenusused Tallinnas ja Harjumaal. Laoteenused Tabasalus. www.laod.ee Tel 5559 2319.
- KAARDIDENNUSTAVAD Tel 900 1727 24h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel. LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Töö

- Elektritööde ettevõtte Tallinnas pakub tööd kvalifitseeritud elektrikule, tel 504 2044, 641 2064.

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht

Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

Avaldame kaastunnet Heli Kuusmikule isa

ALBERT HEINSAARE

surma puhul

Töökaaslased Magdaleena Lasteaia

Südamlik kaastunne Oliver Sillartile

ISA

kaotuse puhul

Cargo Handling AS töötajad

Avaldame kaastunnet Erki Allmäele

ISA

surma puhul

AS Komplekt

Mälestame oma lahkunud rühmakaaslast

ÜLO KOHVI

TPI (TTÜ) päevilt

Sügav kaastunne omastele

TELEVISIOON

ETV

07.25 Maahaigla: Pinnapealne (Inglise 2003)

08.15 Aia elu: Sõnajalad ja nartsissid (ETV 2011)

08.25 Osoon (ETV 2011)*

08.55 Holby City haigla: Kui kass on kodunt ära (Inglise 2004)

09.55 Ajavaod: Pikakose mosaiik (ETV 2011)

10.20 Minuscul: Tuulehoog (Prantsuse 2007)

10.30 Ajalik ja ajatu: Tule ja mõõgaga, 2/3 (ETV 2006)

11.00 Väike maja preerias: Minu Ellen (USA 1977)

11.45 Iga pink räägib loo, 4/13 (ETV 2012)*

12.15 Anima tsoon: Peep Pedman-son, Valter Uusberg, Aarne Vasar, Hillar Mets (ETV 2001)

12.30 Bolero (Prantsuse 2009)*

12.50 Jalgpalli maailmajagude kari-katurniir 2013: 2. poolfinaal*

14.45 Sügis (Eesti 1990)*

16.10 Holby City haigla: Kui kass on kodunt ära (Inglise 2004)*

17.10 Reisisari Normanni vallutused, 12/16: Abu Dhabi (Eesti 2007)

17.40 Maahaigla: Pinnapealne (Inglise 2003)*

18.30 Aktuaalne kaamera

18.45 Osoon (ETV 2011)

19.20 Mida teie arvate?: 2010. aasta kevadhooaja parimad palad, 1/2 (ETV 2010)

20.15 Taevasina, 11/24 (Norra 2008)

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.35 Need vanad armastuskirjad (Eesti Telefilm 1992)

23.40 Waterloo Roadi kool (Inglise 2009)

00.40 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 537

06.45 Rosario*, 19

07.40 Kasskoer: Kadunud koer. Kõik, mida süüa ei või

08.05 Suvereporiter*

09.10 Tuhat ja üks ööd*, 19

11.00 Kodus ja võõrsil, 5528

11.30 Küladetektiivid*, 64: Kaks Veenust

12.30 Jane ja Urmet pluss 10*

13.00 Saare sosinad

14.00 Komissar Rex: Hukutav ahvatlus

15.00 Punased roosid, 538

16.05 Küladetektiivid, 65: Vormis kuni lõpuni

17.05 Rosario, 20

18.10 Tuhat ja üks ööd, 20

20.00 Suvereporiter

21.00 Galileo

21.30 Ropendavad lapsed

22.30 Põrgulikud köögid

23.30 Tipp tund 2 (USA 2001)

01.20 Soola all (Mehhiko 2008)

03.20 Suvereporiter*

04.10 Harry seadus*: Ameerika tüdruk

04.50 Chuck: Chuck vs nacho-proov

05.35 Kömutüdruk: Rebaste kõne

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad

06.40 Winxid

07.05 Smurfid

07.30 Beyblade: metallisandad

07.55 Armastus võidab, 68*

08.55 Kirgede torm, 1663*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6504*

10.20 Top Shop

10.35 Unistuste agentuur 2, 11

11.35 Meisterdetektiiv Spencer 4, 15: Pea, saba ja terve pagana osa

12.30 Kõige naljakamad koduvideod

13.00 Selgetnägijate tuleproov 13, 25*

14.00 Kättemaksukontor 3, 7: Kuldmees*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6505

15.30 Lena, mu elu armastus, 128

16.30 Armastus võidab, 69

17.30 Kirgede torm, 1664

18.30 Võimalik vaid Venemaal

19.00 Seitsmesed suvesadamas

20.00 Kättemaksukontor 3, 8: Pereäri

21.00 16 ja rase. UUSSARI!

22.00 Vaid Venemaal pluss

22.30 Nurjatud tüdrukud, 4 (Eesti 2012)

23.30 KINO3: Hot Rod – täiskäigul pörgusse (USA 2007)

01.15 Hawaii 5-0 2, 17: Kaitsja

02.05 Shaft (USA 2000)

03.45 Võimalik vaid Venemaal*

04.05 Lena, mu elu armastus, 128*

04.50 Seitsmesed suvesadamas

05.40 Kirgede torm, 1154

HOROSKOOP

JÄÄR Õhus on tunda kirklikke noote, mis võivad tuua ka konflikte. Peaksid ehk oma reaktiooni rohkem kontrollima – nii suhetes bossiga kui ka pereliikmetega.

SÕNN Juhul kui oled seotud ohtlike mehhanismide ja masinatega, tasuks ettevaatlik olla. Alateadvus võib sind kuidagi eksitada. Kuid su vaist on hea, mistõttu saad aru inimeste varjatud motiividest.

KAKSIKUD Täna alustatud koostööl, suhtel või ühisel ettevõtmisel on tulevikus oluline tähendus. See toob ka konkurents ja võitlust, mis on siiski edasiviiv.

VÄHK Hoidu kasutamast konkurentide vastu ebaausaid võtteid. Sulle endalegi võidakse anda hoope allapoole vööd.

LÕVI Potentsiaalselt ohtlikud asjad võivad sulle nüüd endast ohtu kujutada. Ettevaatust terariistade, tule ja keemiliste ainetega, samuti võõraste penide ja purjus tüüpidega!

NEITSI Valitsev seis muudab sind emotsionaalseks. Sellest võib puhkeda kas jõuline armuleek, suurem tüli või hoopis mõlemat korraga.

KAALUD Mõttled murelikult tuleviku üle. Kas ikka oled oma seljatagust küllalt kindlustanud? Kas oled piisavalt konkurentsivõimeline? Selliseid mõtteid on vahel vaja, aga liialdada nendega ei maksa.

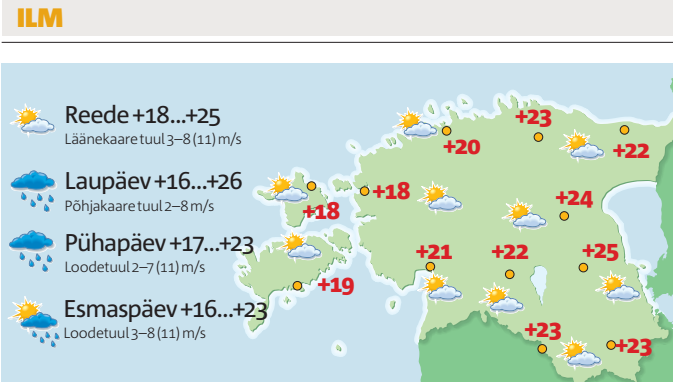
SKORPION Kellegagi võib tekkida äge vaidlus maailmavaatelisel või ideoloogilisel teemal. Ka suhted autoriteetidega on pingelised.

AMBUR Oled energiat tulvil ja valmis astuma võitlusse vanakuradi endaga. Su optimism on kadestamisväärne, kuid liiga suure riski võtmine tuleks välistada.

KALJUKITS Sulle tüüpilised kained ja ratsionaalsed omadused on segunenud müstiliste tajudega ja kummalise meeoluga.

VEEVALAJA Sulle on vastumeelne olukord, kus kellelgi on sinu üle võimu. Sellepärast on näiteks bossiga raske nõus olla.

KALAD Tajud endas uut energiat, lainet ja oled valmis ette võtma rohkem kui tavaliselt. Sinus on tunda positiivset võitlusvaimu ja soovi oma tegelikud vajadused teiste ees maksma panna.

RISTSÕNA

	ÜHTLASI LOUNA- AAFRIKA VABARIIK	LÕUNA- AMEERIKA SORAALINE JUUDI VABRIIK	OMAEETTE JOOD	JAME TANGU- VORST ASETSEMIS- VIIS	ÜL- ÄÄRMUSLIK RÕNA- DETAIL	SPORDI- RAJATIS NULL	IMESTUS- HUUATUS VALIKKOGU	TRIGON. FUNKT- SIOON ...RIPK	PORI NAISENIMI
ÜLEM									
HURTSIK									
KUNSTLIK VOOLU- SÄNG									
NAISENIMI									
ILMASTIKU- NAHTUS									
KULLAVA- HENDUS- FIRMA									
EKSTRAKT									
TÖSTE- MASIN									
TANTAAL									
SPORDIALA									
HERA ÜM- MARDAJA ALEVIK- SAKU VALLAS									
OPTILINE KVANTIGE- NERAATOR									
KALA									
AITAMINE									
KÄÄBUS- KASV									
OSUTUS									
SUUST VÄLJUNUD MAOSISU									

ERKKI KÖLU PÄEVAANEKDODID

- Ülemus alluvale: „Miks te tööle hilinesite?”
- „Hakkasin naisele hommikusöögilauas rääkima, kui hea, tark ja viisakas boss te olete – ja sattusin lihtsalt hoogu!” vastab alluv.
- Kiirabiauto jõuab väljakutselt haiglasse tagasi.
- „Mis juhtus?” küsib üks sanitar juhilt. „Meile öeldi, et sa tood ühe, aga sul on autos neli.”
- „Ülejäänud kolm on minu töö!” vastab juht uhkelt.
- Isad omavahel: „Kuidas su poeg küll nii kiiresti kasvab, tirid teda kõrvust või?”
- „Ei, ma tõstan lihtsalt iga kuu arvuti monitori 5 cm kõrgemale!”
- Bussis istub noor rase naine

- miniseelikuga. Üks väljuv vanamees naeratab talle ja ütleb: „Tütreke, sul sünnib poeg!”
- Naine lööb särama ja küsib: „Õige, aga kust te teadsite?”
- „Mis siin teada, habe ju juba pais- tab...”
- Noormees ja neiu söövad restoranis õhtust.
- „Noh, Mari, kas läheme nüüd minu poole?” küsib noormees, kui nad on kohvini jõudnud.
- „Kas sa tõesti arvasid, et võid minuga magada ainult õhtusöögi ja paari odava kokteili eest?” on neiu šokeeritud.
- „H-m-m...” teeb noormees ja viipab siis kelnerile:
- „Kelner, palun tehke arve eraldi!”

SUDOKU Pappocom

Lahendused javihjed. www.sudoku.com

	5			6				
					4	5		1
	2	4		8	1	7		
	9	3						
5		7		2		1		9
						4	3	
		1	3	5		9	8	
4		6	2					
				1			7	

SUDOKU reeglid

- Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

1	2	8	5	3	7	9	6	4
5	6	9	1	8	4	2	7	3
3	7	4	6	2	9	8	1	5
9	8	5	2	7	6	3	4	1
7	1	3	4	9	5	6	8	2
2	4	6	3	1	8	7	5	9
4	9	1	7	6	2	5	3	8
8	5	7	9	4	3	1	2	6
6	3	2	8	5	1	4	9	7

Meie maailm

MEIE PLANEET : NAABRID

Dilbert

KOERAD SUHTUVAD INIMESTESSE KUI OMA VANEMATESSE

Inimesed kohtlevad lemmikloomi sageli nagu oma järglasi, teadlased on leidnud sellele kinnitust ka vastaspoolelt. Viini Vetmeduni Messerli uurimisinstituudi teadlased lähtusid oma töös seosest,

mis paneb lapsi oma kaitsjaid n-ö turvaliseks pesaks pidama. Selgus, et katsetes osalevad koerad olid palju rohkem motiveeritud preemiat teenima, kui nende omanik viibis kohal. **ERR**

VÄHEM ŠIMPANSEID TEADUSUURINGUTEKS

USA rahvuslik terviseinstituut (NIH) vähendab oluliselt šimpanside kasutamist biomeditsiinuuringutes ja saadab enamiku talle kuuluvaid või tema toetatavaid loomi „pensionile”. Ins-

tituudi direktori väitel on ameeriklased saanud šimpansidega tehtud katsetest palju kasu. NIH jätab endale siiski tuleviku uuringute tarvis kuni 50 looma. **ERR**

Lemmikloomaga reisimisel on reeglid

Lemmik

Tiina Toomet
MTÜ Teie
Loomakliinikud

Suvi, puhkus, koolivaheaeg. Saab minna maale, suvilasse, matkale, reisile. Stopp! Aga lemmikloom?

Kuhu jätta lemmikloom? Kas nüüd selgubki, et tema võtmise otsus ei olnud läbi mõeldud? Hamstri või mõne muu puurilooma võib kaasa võtta. Puur siin või seal, mis vahet seal on? Peaasi, et ei unustataks seda päikese kätte või tuuletõmbusse ja loomakes- tel ikka piisavalt vett ja toitu jaguks.

Kass jääb meelsasti koju, kui vaid leidub hea naaber või lähedal elav tuttav/sugulane, kes käib liivakasti koris-

tamas, vett ja toitu lisamas. Ka õuekoera saab tuttava inimese hooleks jätta.

Aga ülejäänud lemmikud? Kas võtta nad kaasa või viia hotelli? Maale vanaema juurde muidugi kaasa. Eriti kui pool peret veedab seal vaat et terve suve. Suvilas meeldib neile ju samuti.

Ohtlik palavus

Koeraga matkamist võib piirata koera tõug. Mõni ei suuda inimesega sammu pidada või on palavus talle ohtlik. Mõnda kohta koertega ei lubata, mõnes kohas oleks koeral ebamugav või ta häiriks teisi puhkajaid.

Eri riikidel on erinevad sissesõidunõuded, mis tuleb varakult selgeks teha – siis ei teki halba üllatust, et lemmikloom ei saagi kaasa võtta, sest vajalikud vaktsineerimised on tegemata.

Suvel juhtub paratamatult rohkem traumasid ja õnnetusi,

sest inimesed liiguvad loomadega rohkem ja koerad viibivad neile tundmatutes ja sage- li ka ohtlikes paikades.

Tasub mees pidada ka paari olulist nõuannet. Esiteks võiks koeraga ringi liikudes alati kaasas olla väike käsiapteek, kus leiduvad igaks juhtumiks vajalikud esmaabivahendid: haavapuhastusvahend, side, puugitangid, füsioloogiline lahus või keedetud vesi, käärid, pintsetid, kraadiklaas, söetabletid, külmkott. Kui koer saab pidevalt min- geid ravimeid, siis tuleb needki kaasa võtta.

Peale selle võiks käepärast olla oma loomaarsti number, et vajaduse korral temaga nõu pidada.

Kui tegemist on tõsisema haigestumise või traumaga, siis on hea teada, et Eestis on kaks ööpäev läbi avatud kliinikut: maaülikooli loomakliinik Tartus ja loomade kiirabi kliinik Tallinnas. **•**

Lemmikut peab suvel kindlasti kuumarabanduse eest kaitsma ja temaga välja minnes piisavalt jahedat joogivett kaasa varuma.

Foto: Priit Simson

Lemmikute levinuimad suvised ohud

Kuumarabandus. Esmaabiks tuleb teda kiiresti jaheda vee või märgade linadega jahutada. **Putukad.** Loomi häirivad peamiselt sääsed, puugid ja kirbud. **Sinivetikamürgitus.** Koerad limpsivad ujades vett ja sinive-

tikaid sisaldava vee joomine põhjustab maksapuudulikkust. **Rästikuhammustus.** Tuleb kiirustada arsti juurde, kes teeb sümptomitele vastavat ravi. **Autosõit.** Lemmikut peab transportima turvaliselt.

Rand ja ujumine. Koerad ei naudi palavaga rannas peesitamist, sellepärast tuleks nad koju jätta. **Toit.** Suveajal on ohuks ka toit. Õigemini inimeste suvised söömiskombed ehk grillimine.

Hakka Laupäevaleht LP sõbraks ja saad lehe kaheks nädalaks koju tasuta!

Kõikide enne 8. juulit kampanias
osalejate vahel loosime välja
5 Positivuse festivalipassi kahele!

Pääsmed sisaldavad kolme festivalipäeva piletit ja kohtumist esinejatega.

facebook.com/laupaevalehtLP

Lisainfo: tel 680 4444 • klienditugi@lehed.ee

POS
ITIV
US¹³

Peegeldus

Eesti Päevaleht tutvustab selles rubriigis lugujatele huvitavate inimeste tööruume.

Mati Kriis

Kingsepp Mati Kriis (65) töötab kingaparenduses Tallinnas Narva mnt ja Reimani tänava nurgal. Teenistus pole kiita, ütleb samas töötav kingsepp Ülo: teinekord jääb see alla miinimumpalga, kuid riik nõuab makse ikka vähemalt miinimumpalga pealt. Aga elu on ilus. Kannus on kuum kohv, kõrval on saiapood. Ning kingad on huvitavad nagu inimesed – igaüks isemoodi.

Tekst: Külli-Riin Tigasson
Fotod: Tiit Blaas

„Head kingad peavad olema nahast, mitte tekstiilist ega kunstnahast,” õpetab kingsepp Kriis, „kumm on kumm, pigistab.” Kriisi sõnul olid head vanad Kommunaari kingad, mis tehti Narvas toodetud ehtsast nahast. Eestis müüakse palju Itaalia liistu peal tehtud kingi, aga need eestlasele ei sobivat, sest liist on liiga kitsas. „Eestlasel on lai jalg,” ütleb Kriis, „ja kitsa liistuga kingade alumised ääred lähevad kiiresti katki.”

ARVUD

51

aastat on tegutsenud see kingaparendus. Mati Kriisi sõnul ongi see ilmselt Tallinna vanim kingsepatöökoja. Aga täpselt ei tea ka. Paarkümmend aastat tagasi tahtsid Eesti kingsepad oma tsunfti luua, aga see jäi tegemata.

3–4

aasta tagant ostab Mati Kriis endale uued kingad. Tuleb osta nahast kingad ja neid enne esimest kandmist mesilasvahaga määrida, õpetab Kriis.

12

paari kingi parandab Kriis keskt-läbi päevas. Nõukogude ajal oli neid ka 70 paari päevas.

32

aastat juba on Mati Kriis töötanud samas kingsepatöökojas. Varem töötas ta laevaremondis, aga siis sai selg viga. Arst soovitas Kriisile tööd, mis ei oleks nii külmas ja niiskes keskkonnas.

5–6

minutit kulub kontsapplekkide vahetamisele. Pooltaldade vahetus võtab 15 minutit. Mahukamad tööd, nagu kontsakinnitus, võtavad pool tundi. Aga kingade masinal venitamiseks kulub terve ööpäev.

See on Mati Kriisi kõige vanem masin – valmistatud juba enne oktoobrirevolutsiooni, kirjade järgi Leipzigi linnas. Mati Kriis kasutab masinat kingade eelpuhastuseks ehk tolmu eemaldamiseks enne kingade parandamist.

Väljapuhastusmasin – seda masinat kasutab Mati Kriis kõige rohkem. Sellega antakse viimane lihv näiteks selleks, et taldade ega kontsade alla ei jääks karvaseid ääri.

See on töökoja kõige kallim masin – õmblusmasin. Põhiliselt tuleb lukke vahetada ikka talvel.

Mõnikord ei piisa ainult kontsapplekkide vahetamisest, vaid välja tuleb vahetada terve konts. Kingsepa töö puhul on kõige huvitavam, et iga kingapaar on erinev.